

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletne 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2059 — nočna 2994, 2994 in 2059

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Čet. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inozem-
stvo
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Slovenski župan

Edini resnični predstavnik ljudstva, ki ga je na njegovo mesto postavila svobodna odločitev ljudstva, je danes v naši državi župan, oziroma občinski odbor. Način sam, po katerem si je ljudstvo izbralo svoje župane, je bil sicer uveden s popolnoma drugačnim namenom: da bi bili ljudstvu odvzeti njegovi pravi zastopniki, na njihova mesta pa naj bi stopili ljudje, ki so sicer uživali zaupanje takratnih režimov, zaupanja ljudstva pa gotovo ne. Toda kakor se večkrat v zgodovini zgodi, tako se je tudi ob tej priliki: orožje se je zasukalo, bat, ki je bil namenjen ljudstvu, je udaril po režimu in prepodil njegove zastopnike, na njihova mesta pa postavil može, ki jim pri nas pravimo župani in nič drugače in ki so danes edini zastopniki ljudstva in vseh njegovih skrbi. Do vseh drugih, ki si še danes lastijo naslov ljudskega zastopništva, je ljudstvo kolikor toliko nezaupno, ker gleda v njih ostanek režimov in vlad, ki niso bile priljubljene in ki si tudi tekom let niso znale pridobiti zaupanja; župani so prvi, ki so zares iz ljudstva vzeti, ki so preprosti, kakor je ljudstvo preprosto, ki za državo prenašajo ista bremena, kakor jih mora prenašati ljudstvo, ki jedo isti kruh, kakor ga je ljudstvo — prav zato so ti najbolj usposobljeni, da branijo njegove pravice. Prav zato, ker so župani danes edini neoporečni predstavniki ljudstva, so njihove dolžnosti bolj važne, kakor so bile kdajkoli poprej. Dejstvo, da vprav oni uživajo zaupanje ljudstva, jim nalaga ne samo velike dolžnosti, ampak daje tudi pravice, da povsod in nasproti vsakomur z vso odločnostjo in vztrajnostjo branijo pravice vprav našega ljudstva, ker našemu ljudstvu so postavljeni za župane, ne kakor poslanci, ki so zastopniki državljanov, pa naj bodo izvoljeni kjerkoli. Ako bi župani te pravice ne imeli, niso več župani, ampak uradniki, postavljeni za tri leta.

Upravna edinica v državi, ki pri ljudstvu uživa še največ zaupanja, so občine s svojimi župani, iz čisto enostavnega razloga, ker ima ljudstvo več stikov s svojim županom kot pa s katerikoli ministrom. Izpremembo vlade ali državne politike — na boljše ali na slabše — ljudstvo šele takrat čuti, kadar se župan do njega drugače obnaša kakor pa se je poprej. Prej ljudstvo o takih izpremembah samo bere, kadar pa župan ne more več ugoditi zahtevam, ki so bile doslej samo po sebi razumljive, ali kadar more takim zahtevam bolj ustrezati kakor pa je mogel doslej, takrat šele ljudstvo začuti, da se je tudi pri vrhu nekaj izpremenilo. V čem je ta izprememba, za ljudstvo ni važno in še bogve kaj o tem tudi ne prepira, glavno je, da se v državi čuti čimdalje bolj domačega, da začne upadati tista razjedajoča nezadovoljnost, ki jo neljudski župan veliko bolj povečuje kakor pa nereden minister, ki z ljudstvom nima neposrednega stika. Ta povezanost občine in njenega župana z ljudstvom je tudi z državnega stališča velikega pomena. Vsak pameten upravnik države bo to upošteval in županom omogočil, da bodo res mogli ljudstvu dejansko pomagati, da nobena pot k županu ne bo prazna ali da bi se končala z nasvetom, ki ga ne more izvesti ne župan, ne občan. Župan, ki ima v svojih rokah kaj sredstev, s katerimi more svojo občino tako urediti, kakor si ljudje želijo, in ki ima obenem tudi oblast, da s temi sredstvi razpolaga kakor hoče, samo da ne proti težnjam ljudstva, veliko bolj utrjuje v ljudstvu državno misel kakor pa še bolj polna državna blagajna ali še večja hvala po inozemskem časopisju. Zato bo dober voditelj države občinsko samoupravo negoval kot osnovno celico, s katero se država začne — in tudi konča, ako ni v resnici samoupravna in v resnici ljudsko-upravna.

Žal pa sedanji občinski zakon temu pomenu občine v državi popolnoma nič ne odgovarja. V okolišnih tega zakona naše občine hirajo in dokler bo ta zakon v veljavi, ne bodo mogle izpolnjevati svoje naloge. Ta zakon je občine ljudstvu odtujil in njegovemu okostenelemu birokratizmu je treba pripisati, ako je od njegovega uveljavljanja tudi državna misel med ljudstvom upadla, saj ljudstvo ni vlepnjeno v državo po tem ali onem ministru ali po okrajnem glavarstvu, ampak po občini. Naša država je dobila svoj občinski zakon šele po 14 letih svojega obstoja, pa še takrat bolj v zaščito takrat vladajočega režima kakor pa v varstvo ljudskih pravic. Sprejela ga je skupščina, ki se je po vzorcu drugih držav imenovala narodna, v kateri pa ni bilo pravih zastopnikov niti slovenskega niti hrvatskega niti srbskega naroda, zato nosi tudi vse znake tedanje dobe. Posledice tega zakona so najtežja bolezen naših občin in ozdraviti jo je mogoče samo s primernimi izpremembami, ki bodo omilile njegovo birokratizem. Ta zakon je iz župana napravil najcenejšega, pa najbolj obremenjenega državnega uradnika, ki je najbolj priden delavec, najbolj vreden svetovalec, nima pa skoro nobenih samostojnih pravic; občina pa je ob tem zakonu postala državni urad, ki ga vzdržuje ljudstvo. Celo zastopniki tiste politične smeri, ki je temu zakonu botrovala, so kmalu izprevideli, da je zgrešil svoj namen, saj se je dr. Pirkmajer v »Naši samoupravi leta 1933« dovolj slabo izražal o njegovih samoupravnih načelih. Njegovemu ozkemu okviru pa se je pridružila še splošna odraščajoča narava naše uprave, ki vse posle od najvišje stopnje peha navzdol, dokler jih je mogoče kam pehati, do zadnjega, ki jih ne more nikamor več pahniti, in ta je župan ki naj jih izvede. Le tako se je moglo zgoditi, da se danes občine ukvarjajo z vsemi mogočimi pisarniški, statističnimi, pregledi in »spiski«, ki nikakor ne spadajo v njihovo področje. Včerajšnji občini zbor Zveze slovenskih županov, ki nam je tudi dal povod za te vrstice, je enodušno postavil zahtevo, da se odpravi birokratizem, ki ga je uvedel sedanji zakon o občinah in praksa in da se v finančnem zakonu za leto 1937/38 banom dá pooblastilo, da predpišejo za svoje banovine »občinski poslovni red«, ki naj omili birokratične ostrižne centralistične občinske zakone in občine zopet vrne ljudski samoupravi.

Bolezen sv. očeta

Papež junaško prenaša hude bolečine

Z vsega sveta prihajajo neštevilna pisma v Vatikan

Rim, 29. dec. TG. Nocojšnji rimski tisk pravi, da se je v vatikanskih krogih polastila zaskrbljenost zaradi bolezni svetega očeta. Sv. oče boleha sedaj že 25 dni in so mu zdravniki zapovedali največji mir. Le temu se je zahvaliti, da se je bolezen nekoliko zboljšala, toda vzroki, ki so povzročili prve napade, trajajo dalje. Do sedaj stanje še ni takšno, da bi bil alarm upravljen. Vendar pa se ne sme pozabiti, da sveti oče prenaša strašne bolečine v levi nogi, ki jo zatečena in kjer je ognjišče živčnega vnetja. Bolečine so sv. očeta nekoliko potirale, toda prenaša jih junaško in noče na sunaj pokazati, kako jih občuti. Sv. oče veliko moli, predvsem zato, da bi mirno prenašal bolečine svoje bolezni. Nečak sv. očeta, grof Ratti, je večer dobil od zdravnikov dovoljenje, da svojega strica obišče in mu je sv. oče v kratkem razgovoru dejal, da bi »najrajši umrl, ne zaradi bolečin, ki jih skuša vdano prenašati, marveč zato, ker ima občutek, da kot bolnik vernikom ne more več pomagati«.

Božične praznike je sv. oče preživel v molitvi. V njegovi bolniški sobi so se brale svete maše ob polnoči in ob zori. Sprejema ni bilo nobenega. Na praznik sv. Štefana ga je obiskal kardinal Pacelli in nečak grof Ratti, na praznik sv. Janeza ni bilo nobenega sprejema. V Vatikan prihaja dnevno na tisoče pisem in brzojavov od vseh krajev sveta od najvišjih osebnosti do najbolj skromnih, ki vsi za-trjujejo sv. očeta, da zanj molijo in da mu želijo hitrega ozdravljenja.

Vatikan, 29. dec. AA. (Havas.) Snoči so krožili glasovi, da se je zdravstveno stanje svetega očeta poslabšalo. Iz poučenega vira smo izvedeli, da so vsi taki glasovi neutemeljeni, toda v tistih krogih priznavajo, da papež zelo trpi radi boleznimi na nogi. Skoraj vse noči prepi nemirno. Toda sveti oče s veliko energijo prestaja bolečine. Danes dopoldne je kakor običajno sprejel kardinala državnega tajnika msgr. Pacellija.

Nemška politika v Španiji

Nemška vlada odklanja vsak pritisk

„Odkod pa so prišli rdeči bataljoni v Španijo“?

Berlin, 29. dec. b. Kot prvi odgovor na francosko-angleški korak v zadevi nevmešavanja v špansko mešansko vojno piše »Berliner Börsenzeitung«, ki je glasilo nemškega generalnega štaba, sledeče: Nemčiji ne gre za to, da si ustvari v Španiji ali njeni okolici vojna operacijska področja, ali napadalno točko in tudi ji ne gre za to, da bi zasedla španske otoke ali kolonije ter od tam ogrožala prometne zveze. Španiji gre za uničenje boljševizma, ker boljševiki Nemčijo najbolj zanimajo. Nemčija se mora zanimati za dogodke v onem trenutku, ko so na delu sile, ki se hočejo vsidati v zapadni Evropi, da od tod poplavijo vse evropski zapad. Nemčija in Italija ne moreta dovoliti, da bi zavladala boljševizem v Evropi. Francija je brez dvoma zamudila nekatere trenutke, ki so bili odločilni, vsled česar je tudi odgovorna za sedanje stanje v Španiji. Mednarodna brigada in Thälmannov bataljon menda nista padla v Španijo kar iz zraka, temveč so se vsi ti elementi brez ovir prebili skozi Francijo ter odšli na španska bojišča. Tam pa, kjer so bili izvršeni napadi na nemško premoženje in na življenje nemških državljanov, tam ima Nemčija popolnoma zakonite interese. Če se torej hoče reševati španski problem, se mora opustiti v prvi vrsti vsaka politika mešetarnjenja in ponarejanja resnice, kakor sta to že v vsemu začetku zahtevali Italija in Nemčija.

V Parizu so nervozni

Pariz, 29. dec. b. V teku današnjega dne so pričakovali pariški diplomatični krogi odgovor Nemčije na korak Velike Britanije in Francije v Berlinu, Lisbonu, Rimu in Moskvi v vprašanju odpošiljanja »prostovoljcev« v Španijo. Iz berlinskih krogov se je zvedelo, da je nemški odgovor že sestavljen in da bo še danes izročen poslaniškim pisarnam v Parizu in Londonu. V Parizu je že od ranjih jutranjih ur zavladalo črnogledno razpoloženje zaradi nemškega odgovora. Iz Berlina so se namreč razširile vesti, da je tudi sedanji nemški odgovor na omenjeno »intervencijo« povsem negativen. Po teh informacijah odklanja Nemčija demaršo Velike Britanije in Francije zaradi tega, ker se ni nisoar storilo, da se prepreči pošiljanje prostovoljcev iz Francije v Španijo in ker se izvaja na Nemčijo pritisk zaradi stvari, na katero je ona že v začetku mešanske vojne opozarjala v nevtralnem odboru. Nemčija smatra, da na njo ne pade niti najmanjša odgovornost za dogodke v Španiji, ker ona v začetku vojne ni nisoar storila, kar bi moglo zaostriiti razmere v Španiji. Nemška vlada baje vprašuje v tej svoji noti, kako se more govoriti o tisočih nemških prostovoljcev, ko je vendar vsemu svetu znano, da prihaja v Španijo čez francosko mejo vsak dan na stotine novih prostovoljcev.

Uradni pariški tisk ne da mnogo na alarmantne vesti in je prepričan, da Nemčija v sedanjem trenutku brskone ne bo še poslabšala splošnega mednarodnega položaja. Ti listi hočejo zmanjšati alarmantne vesti in prikazati javnemu mnenju, da

še ni popolnoma sigurno, če je nemški odgovor definitivno ali ne. Po mnenju uradnega pariškega tiska se mora Nemčija dobro zavedati, kaj bi pomenil negativen odgovor v sedanjem trenutku za Evropo. Tudi »Excelsior« obirno piše o alarmantnih vestih, ki so se pričele širiti o večeršnjem nemškem odgovoru. List poudarja, da gre le za senzacijo, o kateri uradno še ni nisoar znana, kajti Nemčija do danes svojega odgovora še ni dostavila. Poleg tega je tudi vprašanje, če bo Nemčija svoj odgovor dostavila že danes. Po informacijah iz Berlina bo Nemčija odgovorila šele po novem letu ter ji potemtakem ostane še mnogo časa za razumen odgovor. Poleg tega je več kot jasno, da so potrebna še diplomatska pogajanja med Italijo, Nemčijo in Portugalsko, ki še ne bodo tako naglo končana. Zaradi tega zaenkrat ni vzroka, da se širi panika v francoski javnosti, ker francoski politični krogi ne verjamejo, da bi bila

Ureditev naše trgovine z Madjarsko

Dve pogodbi: Trgovinska in o plačilnem prometu

Trgovinska pogodba

Belgrad, 29. decembra. AA. Dne 1. januarja 1937 stopita v veljavo trgovinska ureditev in dogovor o plačilih med našo kraljevino in Madjarsko, ki so jih podpisali 17. t. m. v Belgradu. Trgovinska ureditev se glasi:

Čl. 1. Obe pogodbeni stranki soglašata, da zaradi ureditve medsebojne trgovinske izmenjave, izvajata načelo kompenzacije terjatev, nastalih iz izvoza iz ene v drugo državo podpisnic. Pravila za izvajanje te kompenzacije so določena z dogovorom o plačilu, podpisanem s današnjem dnem. Smatrajo za dogovorjeno, da pravkar navedeno načelo ne bo segalo v predpise, ki veljajo za zunanjo trgovino, zlasti ne v posamezne prepovedi in omejitve uvoza ali izvoza.

Čl. 2. Madjarska vlada bo za dobo tega dogovora in za blago, čigar uvoz na Madjarsko je bil doslej podvržen uvoznim dovoljenjem, določila letne etalne uvozne kontingente za uvoz spodaj navedenega jugoslovanskega blaga:

Sveže morske ribe in luskari, 10 ton; osoljene ribe, 100 ton; sardine v olju, 50 ton; suhe slive, evitirane in neevitirane, 500 ton; čeli orehi, 400 ton, drva, nerazrezana, 50.000 ton; lesno ogelje, 6000 ton; okrogel les, jamski les, 2000 ton; les listnega drevja, 4000 ton; sekan, obdelan in cepljen les, 6000 ton; poseben hrastov les za kretince, 1000 ton; strugan les iz iglastega drevja, 20.000 ton; prize, 2400 ton; kalcijev karbid, 800 ton; metilni alkohol, 120 ton; kalcijev acetat, 100 ton; kreozo-

tovo olje za impregniranje pražov, 350 ton; trikoloritlen, 150 ton; lesna vlakna in podobno, 20 ton.

Uvozne dovoljenje, veljavno za gori navedene kontingente, se bo izdajalo v enakih trimesčnih delih, izvzemši za cele orehe in suhe slive, katerih uvoz bo dovoljen za dobo izvozne kampanje, ki traja od septembra do konca marca, in izvzemši drva, katerih kontingenti bodo razdeljeni o polletnih delih. Uvozni kontingent, ki se ne izrablji v določenem dobi, se v mejah gori navedenih kontingentov obnovi in izvede v teku prihodnje dobe na podlagi dovoljenja, ki bo obenem veljalo tudi za to dobo, tako da njegova veljavnost ne sme prekoračiti trajanja tega dogovora. Dovoljenje za uvoz struganega lesa iz iglastega drevja bo veljalo za tri mesece.

Čl. 3. Če bo s povečanjem madjarskega izvoza v Jugoslavijo plačilni promet med obema državama zagotovljen na zadovoljiv način, bo madjarska vlada dovolila Jugoslaviji preko minimalnih kontingentov, navedenih v prejšnjem odstavku, tele dopolnilne kontingente:

Drva, nesekana, 30.000 ton; lesno ogelje, 6000 ton; tesan, obdelan ali cepljen les, 6000 ton; pražovi, 180.000 kosov; strugan les iglastega drevja, 12.000 ton.

Gori navedeni dopolnilni kontingenti bodo prepisani in izrabljeni pod istimi pogoji kakor kontingenti, navedeni v prejšnjem členu.

Čl. 4. Če bi ena izmed pogodbenih strank izdala prepoved ali ukrepe o kontingentiranju uvoza ali izvoza blaga, čigar uvoz in izvoz je danes prost, ali če bi uvedla splošen ali deliten režim novih omejitev, mora o tem takoj obvestiti drugo pogodbeno stranko, da se lahko o pravem času začno razgovori z namenom, da se sklene dogovor, ki se bo prilagodil novim razmeram.

Če v roku meseca dni od tega obvestila ne bi prišlo do sporazuma, o prilagoditvi h gori navedenim ukrepom, bo druga pogodbeni stranka imela pravico odpovedati ta dogovor.

Ta odpoved stopi v veljavo v roku 14 dni.

Čl. 5. V roku meseca dni od uveljavitve tega dogovora se ustanovi mešan odbor šestih zastopnikov prizadetih državnih ustanov obeh pogodbenic, imenovanih po obeh vladah. Ta mešani odbor bo imel nalogo paziti na pravilno izvajanje določb tega dogovora, razpravljati o sporih, ki bi utegnili nastati zaradi tega izvajanja ali njegove razlage, in sploh proučiti vse ukrepe, primerne za pospeševanje trgovine med obema državama. — Oba predsednika mešanega odbora bosta v kar le moči najposrednejšem in stalnem medsebojnem etiku. Seje tega odbora bodo sklicane vselej, kadar se pokaže potreba.

(Nadaljevanje na drugi strani spodaj.)

Nove telefonske številke „Slovenca“

»Slovenec« ima odslej naslednje telefonske številke: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96.

Številko 20-50 smo ukinili.

Na vsako izmed gornjih števil se bo oglašila hišna centrala, nakar povejte ime onega, s katerim želite govoriti. Prosimo Vas, da črtate v svojem telef. imeniku »Slovenec« številko 20-50.

Nemčija tako neoprezna in prevzela nase odgovornost za ogrožanje miru v Evropi. Če je prišlo do sporazuma med Britanijo in Italijo po tako velikih spornih točkah in po hudi napetosti, zakaj bi se potem ne mogle sporazumeti interesirane države v Španiji. Brez dvoma pa je, da bo Italija igrala zelo važno vlogo v tej zadevi. Splošno prevladuje v francoskih političnih krogih mnenje, da se na Nemčijo ne sme izvajati pritisk, temveč da se mora pustiti, da dobro razmisli, ker bi vsako forsiranje odgovora lahko dovedlo do neuspehov. V sedanjem trenutku, ko gre za mir ali vojno, ne sme igrati nekaj dni vloge. Glavno je, da se pride do cilja, do ohranitve miru, ki ga želijo vsi civilizirani narodi Evrope.

Čudne vesti londonskega lista o ciljih Nemčije

London, 29. dec. b. Današnji »Daily Telegraph«, ki ima najtesnejše zveze z britanskim zunanjim ministrom, objavlja senzacionalni članek svojega pariškega dopisnika o namerah in načrtih Nemčije v Španiji. Dopisnik trdi, da je te informacije dobil od člana bivše španske vladarske hiše, ki se je pravkar vrnil iz Burgosa v Pariz. Nemčija hoče izvesti dobro zamišljen načrt, da Francijo po možnosti direktno ogroža na pirenejski meji. Nemčiji je mnogo lažje, če na tem, da špansko mešansko vojno čimbolj zavleče, da lahko s svojo armado zasede Pamplono, Saragoso, Huesco in Lerido z opravičilo, da prepreči preskrbo boljševikov po Franciji. Ta akcija bi bila zvezana z napadom na Katalonijo z morja, ki naj bi se izvršila takoj spomladi. Borbe se bodo nadaljevale kolikor le mogoče dolgo, da bo imela Nemčija dovolj časa vreči na Pirenejski polotok čim večje število svojih čet. Po teh informacijah pa Nemčija ne namerava udreti s te strani v Francijo, temveč ji je glavni cilj, da mobilizira vsaj 300.000 francoskih vojakov na španski meji, kar bi olajšalo borbo na francoski severni meji v slučaju vojne.

Domači odmevi

Bodite dosledni!

»Slovenski narod«, ki se je svoje dni, ko so ga urejali Levstiki, Jurčiči in Tavčarji, boril za veljavo slovenskega naroda in jezika, kakor se žalibog danes ne več, in je tako nekaj desetletij preživel častno in pošteno, igra v današnji dobi klavirno vlogo harlekina, ki se na povelje režiserja oblače zdaj v to zdaj v ono obleko — kakor se zdi gospodarjem JNS teatra prav. To sezono so si ti vodje propale Zivkovičeve politike izmislili, da je dobro, če bi »Jutro« sprico mogočno pobujajoče se slovenske zavesti igralo slovensko po-barvano »avtonomistično« politiko, »Naroda« pa naj bi prevzel vlogo navdušenega Jugoslavena, da bi se slovenski liberalci ne zamerili svojemu penzioniranemu generalu, ki je bil svojčas, ko je diktatorsko vladal, prepovedal celo besedo slovenski narod. In tako bremo zdaj v »Narodu« vsak dan notice, v katerih se slavi edinstvena nacija od Triglava do Vardarja, se citirajo vsi razni zakoniti lističi orjunaštva in potaštva, kolikor jih še v državi izhaja, se napada in sramoti dr. Maček kot nekak »hrvatski fašist« in se pozivajo vsi Jugoslaveni na junaški mejdan s slovenskimi in hrvatskimi »separatisti«, ki ljubijo svoj narod in jezik. V »Jutru« se učeno utemeljuje avtonomistično načelo in napada belgajski centralizem, v »Slov. Narodu« pa se pod režijo istega konsorcijske pozviguje v nebo taisti unitaristični centralizem in pobijajo narodne težnje in zahteve Slovencev ter Hrvatov. Poleg jugoslovenskih hlač pa je »Narod« obul obnem rdeče in na svoji prvi in četrti strani z vsemi močmi podpira in propagira levičarstvo in sovjetske generale ter kanone. Če pa ga kdo, ako postane le preveč objesten in se zaletava v »klerikalce«, na to opozori, milo-ogorčeno zastoka, da ga denunciramo. Saj ni res — sam sebe denuncira s svojim neumno-zaletavim pisanjem, s katerim hoče ustreči na desno in na levo, konservativnim in naprednim Jugoslovenom — v resnici pa ne koristi nikomur in svoje lastne ljudi kompromitira — le v fanatičnem zatajevanju slovenstva in slovenske narodne tradicije je dosleden. Kaj bi rekli naši narodni prvaki, če bi še živeli in morali gledati, kako »slovenski narod« v 69. letu svoje starosti meče na smetišče vse, kar je bilo njim sveto? In zato imajo prav tisti, ki mu svetujejo, naj izbrže iz svojega naslova slovenski narod in se prekrsti v jugoslovenskega. To bi bilo edino pošteno.

Ne preko meje

Za božične praznike so vsi slovenski časopisi, veliki in majhni, zaželeni in nezaželeni, izšli s božičnimi prilogi. Tako je tudi neki tedenski listič, ki pravkar preživlja najhujšo dobo izpreminjanja, saj na eni strani govori o blagodejnem vplivu Puelja tako ljubega centralizma, na drugi strani o svetlem poslanstvu kominterne tako ljube ljudske fronte v Španiji, na tretji strani o kmetom tako zopernih tekah koscev, na četrti o kakršnikoli mešanici, vse strani pa preveva sovrastvo do vsega, kar je lepega in morda še slovensko — ljudskega povzru — tudi ta listič je za praznike izšel s prilogo na celih dveh straneh! Ena stran te priloge je posvečena sramotnemu, oziroma poniževalnemu lepim verskim skrivnostim o Mariji, ki so našemu narodu tako pri srcu. Nič lepšega ni mogel najti za svojo božično prilogo, kakor da je priobčil v prevodu sestavek »Die Welt der Pfaffen« izpod peresa R. H. Francé-a. V tem sestavku govori pisec o vrtnici pod naslovom »Roža skrivnostna...« Najprej pripoveduje, kako je bila kot okras in dišava priljubljena med pogani, kjer je bila posvečena Afroditi, boginji ljubosti in lepote in je bila »torej živa podoba poganskega veselja do življenja«. Nato pa govori o krščanstvu, kako se je sprva borilo proti vrtnici in jo zatiralo, pa je s svojo prikupnostjo kljub temu zmaga-la in se zopet povzpela do verskega simbola. Po mnenju pisca, prevajalca in uredništva tega lističa je Cerkev v boju proti vrtnici omagala in potrdila »novo zvezo rože s človekom.« »Cvetlica, ki je nekajkrat krasila boginjo ljubosti Afrodito, je sedaj bila poklonjena Mariji. Nešteto Marijinih slik in kipov krasí vrtnico, s Marijinih oltarjev se širi njen vonj. In ko pobožna duša kliče v lavretanski litanijah »Roža skrivnostna«, se ji niti ne sanja, da so pred več kot dvema tisočletji poganska srca tako vrisala Afroditi boginji bujne ljubosti in lepote.«

Vsega pomilovanja so vredni bralci tega lista. ki so izpod peresa nekega tujeega pisca dobili take feneče in lutajarske dabe za božično čtivo! Tako površno obdelovanje zgodovine ne spada več v »poljudno znanost« in tako primerjanje poganstva in krščanstva ne spada več v »neopredeljenost«! To je bogokletstvo civiliziranca, ki se ljudstvu ponuja za vodnika, pa je zvodnik! Ali naj bo zato, ker ima vrtnica za kristjana prav tako pri-jeten vonj in barvo kakor prej za pogana, krščanstvo prepisano iz poganstva? Ali naj krščanstvo sprejme za simbol ljubosti, lepote, nežnosti in dobrote osat ali koprive, da bodo malo znani pisec, neznani prevajalec in hirajoči listič verjeli, da je nekaj drugega kakor poganstvo? — Tako pisanje v zelo svetli luči kaže skrivnostne namene lista, ki svojim bralcem za božič ne zna dati nič lepšega, nič resničnejšega in nič — neopredeljenega! Tako je »Kmetijski list« za božič počastil vero kmečkega ljudstva!

Čl. 6. Ta dogovor nadomesti dogovor z dne 11. septembra 1934 in stoji v veljavo 1. januarja 1937. Odpovedljiv je z rokom treh mesecev na dan 31. decembra tistega leta. Če ga nihče ne odpove, se njegova veljava podaljša do konca decembra 1938.

Dogovor o plačilu

Čl. 1. — Ureditev obveznosti, izvirajočih iz trgovinskih operacij med obema državama se je dogajala s kompenzacijo, ki bo efektivna v Jugoslaviji pri Narodni banki kraljevine Jugoslavije in na Madžarskem pri bankah, pooblaščenih v ta namen, to je pri madžarski trgovski banki iz Pešte, pri madžarski kreditni banki, pri eskontni madžarski banki in centralni mmadžarskem finančnem zavodu s posredovanjem madžarske narodne banke.

Čl. 2. — Vaška trgovska terjatev, izvirajoča iz prodaje madžarskega blaga v Jugoslaviji, se ima urediti s plačilom v dinarjih pri jugoslovanski Narodni banki. Zneske bo kreditirala Narodna banka kraljevine Jugoslavije z globalnim računom v dinarjih, ki ne nosi obresti, uvedenim v knjigah na ime madžarske narodne banke, ter bo njej dala obenem potrebne podatke za plačilo proti vrednosti v pengih madžarskim upnikom.

Čl. 3. — Vaška trgovinska terjatev, izvirajoča s prodajo jugoslovenskega blaga, uvoženega na Madžarsko, se ima urediti s plačilom proti vrednosti računa v pengih pri pooblaščenih bankah, omenjenih v čl. 1, na kredit posebnega računa, ki ga bodo te banke odprle v posebnih knjigah na ime Narodne banke kraljevine Jugoslavije.

Pooblaščen madžarske banke bodo ob koncu vsakega dne s posebno belo listo sporočile madžar-

Uspešen dan za Franca

Salamanea, 29. dec. b. Na raznih sektorjih so bile španske rdeče čete zadnje dni zelo aktivne ter so izvršile več napadov na nacionalne položaje. Vsi poskusi prodora nacionalne bojne erte pa so bili brezuspešni. Samo na področju Peruela je padlo nad 300 rdečih miličnikov, več sto pa je bilo ranjenih. Rdeča ofenziva na tem sektorju je popolnoma ustavljena zaradi ogromnih izgub. Pred kratkim časom so se razširile vesti, da so nacionalisti ustrelili vsled smrtne obsodbe sina Primo de Rivero, sina predsednika španske vlade Larga Cabalera. Ta ves se sedaj demantira, ker je sin Cabalera še živ in z njim nacionalisti lepo postopajo.

Iz Valencije so prispele vesti, da so mornarji na rdečih ladajah zahtevali zboljšanje prehrane. Če tega vlada ne bo storila, bodo ustavili vsako akcijo tako na trgovskih, kakor tudi na vojnih ladjah, ker nimajo namena gladovati. Mornarji zahtevajo, da vlada takoj nabavi v inozemstvu večje množine hrane.

Avilla, 29. dec. AA. (Havas.) Posebni dopisnik Jean de Opital poroča, da je sodeč po nekaterih pojavih na madridski fronti pričakovati važnih dogodkov. Generala Franco in Mola sta te dni obhodila važnejše točke fronte, general Varella in drugi poveljniki odsekov so pa imeli važne konference s poveljniki posameznih nacionalističnih oddelkov, ki operirajo pred Madridom.

Francija Poljski 3 milijarde

za zgradbo železnic in dobavo orožja

Paris, 29. decembra. AA. (Havas.) Ob 9.30 se je začela seja poslanske zbornice. V začetku se je sprejeli kolektivni načrt iz meseca decembra in načrt, ki se nanaša na najete odprti kreditov po uredbi za narodno obrambo. Vlada želi nujno debato o zakonskem načrtu, ki pooblašča finančnega ministra, da dá državno poročstvo za posojilo poljski vladi in francosko-poljski železniški družbi. (Skupno okroglo 3 milijarde din. — Op. ur.) Maxence Billat je v imenu odbora za zunanje zadeve dal ugodno sodbo o zakonskem načrtu zaradi prijateljstva in pogodbe, ki družbi Francijo s Poljsko, ki si je zelo prizadevala, da postane velika moderna država. Francija je stala vedno na strani Poljske in podpirala poljske zahteve; Francija se bo — pravi poročevalec — tudi sedaj odzvala apelu po izvršitvi obveznosti, izvirajočih iz zvezne pogodbe iz leta 1921. Ob priliki potovanja generala Gamelina na Poljsko in maršala Smigly Ridza na Francosko so ljudske manifestacije okrepile prijateljstvo med obema narodoma. Poljska apelira na našo finančno pomoč, da bo mogla izvesti neobhodno potrebna dela. S sklenitvijo dogovora te vrste se bo okrepila francosko-poljska zveza za primer oboroženega spopada in za ohranitev evropskega miru.

Nato je povzel besedo zun. minister Delbos. Omenil je, da se je poljska vlada obrnila do francoske vlade, da dodela svoj načrt o nacionalni obrambi. V zvezi z zdravim financam Poljska ni mogla sama izvesti tega načrta. Prijateljstvo, ki družbi Poljsko s nami, nam nalaga dolžnost, da ji pomagamo. Novi dogovor je sklenjen med Francijo in Poljsko v svrhu skladnega izvajanja njune milorjubne akcije v skupljem ohranjanju sodelovanja. Zakonski načrt bo omogočil izvajanje dogovorov, ki so v sedanjih razmerah posebno velikega pomena. Poljska prevzame obveznosti, da bo mnogo naročila pri francoski industriji za svojo narodno obrambo. Razpis posojila se na Francoskem ne bi mogel izvršiti brez poročstva države. Namen zakonskega načrta je, dati te poročstvo. Zakonodajne ustanove Poljske se vztrajale na potrebi, da se izvrše dela narodne obrambe. Novi dogovor bo ustrezal tej potrebi. Ta dogovor se torej tiče tudi narodne obrambe naše države.

Nato je izjavil Fernand Laurent, da mora tudi poslanska manjšina soglasno podpreti vlado v njenih namerah.

Nato je neki govornik v imenu komunistične stranke podčrtal pomen ohranitve francosko-poljskega prijateljstva. Na žalost je dejal govornik, je prišel nemško-poljski dogovor, da skali naše dobro razmerje s Poljsko. Komunistična stranka bo glasovala za zakonski načrt.

Louis Marin (republikanska federacija) je izjavil med drugim: Moji prijatelji in jaz mislimo, da je dogovor med Poljsko in Francijo čvrst. Dali bomo svoje glasove in s veseljem ugotavljamo, da bo zakonski načrt soglasno sprejet.

Radikalni socialist Margaine je opozoril na obljubo britanske vlade, da bo Franciji pritekla na pomoč, če bi jo kdo napadel.

Grumbach (socialist) je izjavil, da bodo vsi socialisti glasovali za zakonski načrt, ker mora Francija sodelovati s Poljsko za ohranitev miru.

Nato je spet povzel besedo zunanji minister Delbos. Dejal je: Skrbim za obnovo kolektivne varnosti in francoske varnosti nismo sanemarili prav noben trenutek za trajanja teh razgovorov. Govorniki so izjavili, da bo zakonski načrt spre-

eti narodni banki, koliko se je izvršilo plačil na kredit jugoslovenske Narodne banke. Madžarska narodna banka bo poslala tak prepis Narodni banki kraljevine Jugoslavije, da se dožene časovni red izvršenih plačil. Ko prejme madžarska narodna banka poročilo jugoslovenske Narodne banke o dinarskih zneskih, ki so ji na razpolago, bo takoj dala z rdečimi lističi izplačilne naloge jugoslovenskim upnikom in po časovnem redu objavljenih depozitov protivrednosti pri pooblaščenih bankah.

Čl. 5. — Narodna banka kraljevine Jugoslavije bo izvršila izplačila jugoslovenskim izvoznikom v dinarjih, madžarska narodna banka in pooblaščen madžarske banke pa bodo na isti način izplačala madžarskim izvoznikom penga.

Čl. 6. — Denarno preračunavanje in konverzija med dinarjem in pengom se bo vršila po tečaju, določenem od časa do časa, in po medsebojnem sporazumu obeh narodnih bank. Če bi se račun izstavljal v drugih valutah, se bo konverzija izvršila v ustrežajočem nacionalnem denariu, in po uradnem tečaju dolžnika, navedenem v Belgradu ali v Pešti dan pred dnevom izplačila.

Čl. 7. — Če dajejo trgovske zveze med dvema tvrdkama možnost zasebnih kompenzacij, se le-te lahko izvrše le z dovoljenjem obeh narodnih bank, za vsak primer posebej.

Čl. 8. — Obe narodni banki se obvezeta izvršiti vse potrebno, da ne bodo imeli dolžniki nobenih težav zastran izplačil na skupni račun in da se potrebna dovoljenja avtomatsko izdajo.

Čl. 9. — Izplačilo dolžnika pri ustrežajoči banki ga oprosti njegove obveznosti šele tedaj, ko je upnik izterjal znesek svoje terjatve.

Čl. 10. — Ta dogovor je sklenjen za dobo 6 mesecev in stoji v veljavo 1. januarja 1937.

dom. Pred Escorialom se že občuti znatno večje živahnije delovanje nacionalističnih čet.

Sevilla, 29. decembra. AA. (Reuter.) Nacionalisti so na bojišču pri Terueli zaplenili pet sovjetskih tankov. Z njimi je število sovjetskih tankov, ki so jih v zadnjih tednih nacionalisti zaplenili, naraslo na 49.

Pariz, 29. decembra. b. Po poročilih agenture Radio se v Španiji še nadalje vodijo hude borbe. V okolici Cordobe nacionalisti napredujejo in so razen Montere zasedli še vasi Dona, Candide in Villegra. Nacionalisti so zaplenili precej vojnega materiala in prvič v meščanski vojni tudi znatne količine ruskih konzerv. Tudi okrog Madrida nadaljujejo nacionalisti uspešno ofenzivo. V mestu se je pojavila velika panika in policija nič več ne more vzdrževati reda.

Poslaništva beže iz Madrida

Pariz, 29. decembra. b. Francoska vlada se je sporazumela z angleško in sklenila premestiti francosko poslaništvo iz Madrida v Valencijo. Za poslanika je imenovan poslaniki svetnik Bardier. Francoski poslanik v Madridu Herbertte pa se že od začetka meščanske vojne mudi v Bayonu na francosko-španski meji. Dosedanji odpravnik poslov v Madridu Neuville ostane še nadalje v Madridu kot konzul.

jet soglasno. Za to izjavo se jim zahvalim. Tako bomo potrdili, da imata naša naroda, združena s toliko skupnih tradicij in s istim idealom svobode pred oči nevarnosti, ki jima groze, in dolžnosti, ki ju čakajo. Solidarnost med našima dvema narodoma je eden izmed vzrokov varnosti Francije in Poljske ter trdnosti evropskega miru.

Poslanska zbornica je nato sprejela vse člene zakonskega načrta. Ves zakonski načrt je prišel nato v glasovanje in ga je soglasno sprejelo vseh 590 prisotnih poslancev. Seja se je končala ob 12. Popoldanska seja je sklicana za 15. uro; na dnevnem redu je debata o davčni reformi.

(Francija posodi Poljski okroglo 3 milijarde dinarjev, ki jih pa mora Poljska v celoti — iz- vzemši samo 200.000 Din — uporabiti za odplačilo nabave pri francoski industriji. Gre za zgradbo velike železnice na Poljskem in za dobavo orožja.)

ZAHVALA. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube naše nepozabne soproge, ozir. matere, gospe

Murko Amalije

izrekamo tem potom vsem našo najto-plejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo g. dr. Pavliču za požrtvovalnost in preč. g. župniku p. Valerijanu za tolažila. — Nadalje se zahvaljujemo g. podžupanu Zebotu, ženski zvezi stolne župnije, kakor vsem sosedom, zastopnikom raznih uradov in vsem poklicnim tovarišem za častno spremstvo. — Končno se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, sploh vsem, ki so našo nepozabno spremenili na njeni zadnji poti.

V Mariboru, dne 29. decembra 1936.

Zaljubljeni estali

Po svetu

General von Seeckt, ustvaritelj nemške armade - umrl

Berlin, 29. dec. TG. Državni kancelar je odredil, da se morajo pogreba generala von Seeckta, ki bo jutri v sredo, udeležiti odposlanstva vseh polkov nemške vojske, tako suhozemske kakor sračne, ter vseh pomožnih ustanov armade in mornarice. Pri pogrebu pokojnega generala mora priti do izraza »hvalečnost nove Nemčije tistemu nemškemu vo-jaku, ki je v dobi največjega ponižanja znal rešiti nemško armado ter ji položiti one temelje, na katerih je narodni socializem zgradil novo nemško oboroženo silo. Pogreba se udeležijo tudi vse narodnosocialistične bojne organizacije. Pogreb bo na državne stroške.

General von Seeckt je po rodu Prus in je v začetku svetovne vojne služil v armadi generala von Klucka kot šef generalnega štaba, potem pa je prestopil v isti službi v armado generala Mackensena, ki je delovala na Balkanu. Po svetovni vojni, ki je bila za Nemčijo porazna, je general von Seeckt prevzel težavno nalogo, da obnovi disciplino v novi armadi in je preosnuje po novih vidikih. Čeravno maloštevilna — pa tem bolj udarna! Tako se je glasilo njegovo geslo. Izkazal se je za izrednega organizatorja, ki je imel popolen uspeh. Njegovo ime je silno odmevalo po vsej armadi in če bi bil kdaj hotel izkoristiti svojo ogromno vojaško avtoriteto za vzpostavitev diktature, bi se mu to bilo brez nadaljnjega posredila. Tega ni storil. Bil je mož discipline in je služil režimom, ki jim je prisegel. Leta 1923 je z diktatorskimi pooblastili strl prvo hitlerjevsko vstajo v Monakovem, potem pa je predsedniku Ebertu vrnil pooblastila, češ, moja naloga je končana. Leta 1927 je moral v pokoj, ker se je skregal s takratnim vojnim ministrom Gesslerjem, ker je dovolil prestolonaslednikovemu sinu, da se je udeležil vojaških vežb. Med svojim pokojem je napisal nekaj velikih vojaških del, ki bodo ostala klasična dela povojne vojaške znanstvene literature. Leta 1933 je šel v Kitaj, kjer je za maršala Cankajška preosnoval armado nankinške vlade. Lani ga je Hitler poklical nazaj v Nemčijo, kjer je bil sprejet z vsemi vojaškimi častmi. Ponuditi so mu hoteli maršalsko palico, toda von Seeckt je odklovanje odklo-nil. Živel je v Berlinu, kjer je vrhovni generalni štab rad poslušal njegove nasvete pri sedanjih obnovi nemške armade. Umrl je nepričakovano star 80 let. Z generalom von Seecktom je izginil eden največjih vojskovodij sedanjega dobe.

Dunajska vremenska napoved. Počasen prehod v toplejša vreme.

Zemunska vremenska napoved: Hladno vreme, prevladovalo bo jasno vreme z jutranjimi megami v dolinah in kotlinah. V zapadnih krajih pričakujejo nekaj pooblašitve,

Podpore za zgradbo šol

Belgrad, 29. decembra. m. Na posredovanje obeh slovenskih ministrov je prosvetni minister dovolil podporo za dovršitev šol v Sloveniji. Sovodnj v škofjeloškem okraju dobi 20.000 Din, Sv. Križ pri Kresnicah v litijem okraju 20.000 Din, Sv. Jošt pri Vrhniki v ljubljanskem okraju 10.000 dinarjev, Stanetinci v ljutomerskem okraju 10.000 dinarjev, Sv. Jernej v krškem okraju 20.000 Din.

Angleški poslanik v Belgradu bo premeščen v Pariz

London, 29. dec. b. »Daily Telegraph« objavlja vest svojega pariškega dopisnika, da se bo sir Clerc, britanski poslanik v Parizu, marca meseca umaknil iz diplomatske službe. Med drugimi se kot njegov naslednik omenja tudi belgajski angleški poslanik sir Campbell, ki je bil svoj čas že poslaniki svetnik v Parizu.

Odlikovanja bančnikov

Belgrad, 29. dec. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., s ukazom kraljevih namestnikov, na predlog ministra za trgovino in industrijo so odlikovani:

z redom jugoslovenske krone 3. stopnje dr. Iv. Slockar, ravnatelj Zadrudne gospodarske banke v Ljubljani;

z redom jugoslovenske krone 4. stopnje Bogdan Pogačnik, ravnatelj Jugoslovenske združene banke, podružnica v Mariboru, Hanus Krofita, glavni ravnatelj Ljubljanske kreditne banke, Avgust Tosti, glavni ravnatelj ljubljanskega Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo;

z redom jugoslovenske krone 5. stopnje Peter Klinar, ravnatelj Hipotekarne banke jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani, Franco Erce, podravnatelj Zadrudne gospodarske banke;

z redom sv. Save 4. stopnje dr. Djuko Vrbanič, ravnatelj Prve hrvatske štedionice v Ljubljani, Ante Tavčar, ravnatelj Splošne jugoslovenske bančne družbe, podružnica v Ljubljani, Josip Ljubuš, ravnatelj Jugoslovenske banke, podružnica v Ljubljani, dr. Fran Pavlin, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke;

z redom belega orla 5. stopnje Josip Smerd-nik, ravnatelj Celjske posojilnice v Celju, vsi člani društva bančnih zavodov za dravsko bano-vino v Ljubljani.

Osebnosti

Belgrad, 29. decembra. m. Za učitelja na sala-šu Dukaja pri Stari Kaniži je postavljen Karol Kenzi.

Za uradnika ljubljanske podružnice Privilegi-rane agrarne banke je postavljen Ivo Brejce.

V dravski orožniški polk so prestavljali Franc Bezjak, orožniški narednik moravskega orožniškega polka, Alojz Ožbalt, orožniški nared-nik moravskega orožniškega polka, Miha Težak, orožniški podnarednik zelskega orožniškega polka.

Preveden je Franc Oman, predkurjač in zva-nišnik 1-2 v mariborski kurilnici, za pomožnega strojevođa X. skup. 2. per. povika. — V ravnateljstvo državnega rudnika v Velenju je prestav-ljen inž. Franc Kenda, doslej v Zabukovih.

Belgajske vesti

Belgrad, 29. decembra. AA. Danes od 10 do 13 se je vršila pod predsedstvom finančnega mi-nistra Dušana Letice seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov. Navzoči so bili ministri Ljubomir Marič, Dragiša Cvetković, Milan Vrbanič, Svetozar Stanković, dr. Sekcija Behmen in dr. Miha Krek.

Razpravljali so o predlogu uredbe o minimal-nih delavskih mezdah. Prihodnja seja bo jutri. Na njej bodo nadaljevali razpravo o tej uredbi.

Belgrad, 29. decembra. AA. Z odlokom mi-nistra za socialno politiko in narodno zdravje je razpisan natečaj za mesto zdravnika venerologa-asistenta 7. skupine v državni bolnišnici v Nišu.

Albanski kralj vzame za ženo madžarsko grofico

Budimpešta, 29. dec. TG. Tukajšnji listi pona-tiskujejo vest, ki je prišla iz Rima, da se namerava albanski kralj Zogu v kratkem poročiti s madžar-sko grofico Hano Mikes. Grofica se je ravnokar s letalom vrnila iz Rima v Budimpešto ter je prisot-nim časnikarjem, ki so oblegali novo kandidatinjo za kraljico krons, izrazila svoje veliko začudenje, da so njeni poročni načrti po Budimpešti še znani. Izjavila je, da ji sedaj ni mogoče ničesar povedati o tem predmetu, ker se uradno še ni ničesar končnoveljavnega sklenilo. — Albansko poslaništvo pa je izdalo uradno poročilo, v katerem zani-kava verodostojnost te vesti, ki je »bros vsake podlage«.

Prebivalstvo Francije

Paris, 29. dec. AA. Havas: Uradni list pri-občuje rezultat ljudskega štetja na Francoskem in v Alžiru.

Leta 1936 je Francija imela 39.452.000 prebi-valcev, francoskih podanikov, in 2.453.000 tujcev, skupaj torej 41.905.000 prebivalcev. Alžir je štel 7.254.000 prebivalcev, med njimi 987.250 Evropeev.

Od leta 1931 do 1936 je torej število prebival-stva Francije padlo za 45.116 ljudi.

Iz objavljenega uradnega popisa prebivalstva se vidi, da je leta 1936 imela Francija 17. mest s več kot 100.000 ljudi, 39 mest s 50.000 do 100.000 ljudi, 78 s 30.000 do 50.000 ljudi, 82 s 20.000 do 30.000 ljudi, 69 s 15.000 do 20.000 ljudi in 59 mest s 10.000 do 15.000 prebivalcev. Največ prebivalcev je štel Pariz in sicer 2.859.554, drugi za njim je Marseille s 914.000 ljudi, nato Lyon s 251.000, Toulouse s 213.000 in Lille s 200.000 prebivalcev.

Konec kitajske operete

Nanking, 29. dec. AA. (DNB.) Maršal Čang-kajšek je predložil osrednjemu odboru Kuomin-tanga ostavko na vse svoje funkcije. Izvršilni od-bor pa te ostavke ni sprejel, temveč je izrekel željo, da bi Čang-kajšek še nadalje obdržal te funk-cije. Maršal Čang-kajšek je spet prevzel funkcije vrhovnega poveljnika in predsednika vlade. — Sklican je odbor za zunanje zadeve naslednjega iz-vršilnega odbora. Na zasedanju bodo v glavnem razpravljali o razmerju do Japonske.

Zagreb, 29. decembra. b. V Zagrebu je izgi-nila Matilda Venček, doma iz Metlike. Dne 23. t. m. je zapustila stanovanje ter se ni več vrnila.

Božične prireditve Slomškove družbe

Dnevi kat. slovenskega učiteljstva

Ljubljana, 29. decembra.

Na zadnjem običnem zboru Slomškove družbe v velikih počitnicah na Brezjah so člani napravili sklep, da mora v božičnih počitnicah zopet biti večje zborovanje z najbolj sodobnimi predavanji. Odbor je po daljšem razmišljanju spoznal, da je najaktualnejše vprašanje sodobno vprašanje načelnosti ter prosvetnega in socialnega dela. Zaradi tega je sestavil program po teh smernicah.

Pozdravni večer

Ker je bilo pričakovati večje udeležbe, je zamislil že za prejšnji večer pozdravni in priateljski sestanek. Žal pa, da je v Ljubljani tudi kriza za dvorane in se je za ta večer že izkazala verandna dvorana v hotelu Union mnogo premajhna. V lično, prav v božičnem smislu okrašeni dvorani so se začeli okoli 8 zbirati tovariši in tovarišice, ki so vsi trdili, kako težko so že čakali teh dni, da se zopet enkrat med sabo ne prišljeno porazgovore. Ko je godba zaigrala pozdravni komad, ni bilo nobenega prostora več praznega. Predsednik Štrukelj je nato pozdravil v prvi vrsti notranjega ministra in voditelja slovenskega naroda dr. A. Korošca, ki tudi to pot ni pozabil priti med svoje prijatelje in sodelavce. Pozdravil je min. dr. Kreka z gospo, g. bana dr. Natlačenca z gospo, predsednika apel. sodišča dr. Goljo z gospo, načelnika kmetijskega oddelka banke uprave inž. Podgornika z gospo, zastopnika mestnega župana ban. nadz. v p. g. Lužarja, obč. svetnike gg. Novaka, Musarja in tajnika Vidra, ref. min. za prosveto g. Erjavca, ustanovitelja Slomškove zveze g. Jakliča, zastopnika akad. društev »Danica«, »Zarja« in »Savica«, vse tovariše in tovarišice ob blizu in daleč. Posebno priščno je pozdravil tudi stanovsko tovarišico sicer, ki pa si je izvolila umetniško pot, go. Bernot-Golobova.

Sledili so potem odzdravi vseh teh častnih gostov, vmes pa je igrala vojaška godba slovenske narodne pesmi in druge večeru primerne skladbe. Viharno pozdravljen je izpregovoril dr. Korošec nekaj priščnih besed. Gospa Bernot-Golobova je zapela z njej lastno toplino in virtuoznostjo tri prelepe pesmi in je vso dvorano spravila v slavnostno razpoloženje. Tudi učiteljski pevski zbor je zapel nekaj pesmi, od katerih so posebno ugajale slovenske domoljubne pesmi. Prehitro je minil čas in to zlasti še zaradi tega, ker je drugi dan čakalo vse udeležence resno delo in so se morali raziti.

V ponedeljek dopoldne

V ponedeljek ob 9 je bila sv. maša v frančiškanski cerkvi, kjer je učiteljski zbor prepeval stare in moderne božične pesmi. Po sv. maši pa je frančiškanska ulica vsa oživila, kakor procesija se je vila truma učiteljev in učiteljic iz cerkve v frančiškansko dvorano v frančiškanskem konviktu. Vei sedeži do zadnjega so bili zasedeni, ko je predsednik začel izredni občni zbor, v katerem so se izpremenila pravila z ozirom na podružnice. Odlični predstavniki javnih prosvetnih kulturnih in drugih ustanov so izrazili iskrene pozdrave svojih korporacij in želeli zborovanju najboljšega uspeha. V pozdravnem nagovoru je predsednik imenoma pozdravil gospo banovo, Podgornikovo in Krekovo, zastopnika gospoda bana inspektorja Dolence, zastopnika mestnega župana gospoda Vidra, duhovščino, redovnike in redovnice, akademsko društvo, katoliška društva, gg. nadzornike, tovariše in tovarišice in nazadnje še tovariše in tovarišice, ki čakajo na svoja nova službena mesta.

Ko je g. inspektor Dolence sporočil pozdrave zadnjega gospoda bana, je takoj prišel s svojim predavanjem »V čem se lahko učimo od Kreka«. Kakor le on sam zna, je nanizal na Krekovo osebo vse one vrline, ki nam ga kažejo kot voditelja in ljubitelja našega naroda. Prva je ta, ki jo je sv. Janez Evangelist vedno poudarjal: »Ljubite se med seboj«. Krek je to prav dobro vedel in tudi dobro izvrševal. Predavatelj je povedal, da se je Krek rad imenoval »kolomaz«. To pa zaradi tega, ker je vselej znal ublažiti vse, kar je bilo škripajočega v družbi ali društvu. Druga misel je bila ta, da naj drže ljudje skupaj. Takoj tretja, ki izvira iz vere, pa hvaležnost. Nova značilnost Krekova je bila vera v to, da se vsak človek da popraviti, a vselej na dobro. Osvajalna sila Krekova je bila, da je vsakega ujel v svojo mrežo. Cankar je ob Krekovi emrti zelo dobro povedal: »Narod dobro čuti, kdo mu da, kdo mu jemlje«. Vse te lastnosti Krekove so nujno potrebne vsakemu učitelju, zlasti še Slomškarju. Ljubzen je prva. Slomškar naj bo v učiteljskem zboru »kolomaz«, pa tudi v javnosti, kjer je to treba. Nadaljna lastnost Krekova je bila njegova resnična naprednost, želja po lastnem izpopolnjevanju. Tudi v tem je Krek vsakemu učitelju najlepši zgled. Biti mora sodoben, resnično napreden, kakor zahteva vsakokratni čas. Nova lastnost Krekova je bila njegova velika evobodoljubnost. Tudi učitelj bodi tak. Nikoli zahtevati, da se drugi ravna po njem, ampak po notranjem nagonu naj se ves da mladini. Tudi demokratičnost je ona čednost velikega Kreka, ki mora biti vsakemu učitelju vzor. Zadnja in morebiti najlepša je bila njegova veselost, vedro gledanje na življenje in zato globoka vera v Boga. Veliki možje so kakor rudnik, iz katerega se koplje pravo zlato. Krekov rudnik je izredno bogat, zato pridno kopljimo iz njega.

Predsednik je poudaril na to, da je velika čast in ponos za nas učitelje, da je Krek izšel iz učiteljskih vrst. Učiteljski stan je torej lahko ponosen, da je dal narodu Kreka.

Vadniska učiteljica Krista Hafner je potem govorila o »Vzgoji vzgojiteljev«. Uvodoma je podala kratek pregled stare in nove vzgoje. Reforma šole je prišla k nam od drugod in ni vna zrasla iz naših tal. Zato velikokrat reformatorjev nismo razumeli, ker smo mislili, da hočejo le reformo pouka, hoteli pa so reformo vzgoje. Nanizala je potem celo vrsto dejstev, ki govorijo o vzgoji vzgojiteljev. Sam mora biti vzgojen kdor hoče vzgajati. K prvotni vzgoji pa je treba pridejati še veliko življenjske izkušnosti o presojanju in gledanju na svet in na otroke. Samovzgoja je glavni faktor vsakega vzgojitelja. Vzgojitelju je treba premišljenosti, mirnosti in preudarnosti, dobrote in dobrohotnosti. Nujno potrebno je soglasje med šolo in domom. Ker je otrok član družine ima družina pravico zahtevati, kdo bo vzgajal njenega otroka. Starši zahtevajo, da šola drži iste temelje za vzgojo, kot jih je imel dom pri vzgoji, namreč, vero in narodnost. Zgled pa je tisto, ki deluje in z zgledom vodi učitelj učenca do končnega cilja — nebece. Zato bi moral biti vsak učitelj svetnik,

tak svetnik, ki nihče nanj ne kaže, a ga vsi ljudje slutijo kot takega. »Taki, ki druge vodijo in uče, se bodo svetili kakor zvezde na nebu.« V debati, ki je sledila temu predavanju, se je poudarjalo (Pečjak), da narod zahteva dobrih učiteljev, ki so zrasli iz njega. To bi bili kmečki fantje, ki bi jih dala meščanska šola, toda šolske odredbe tega ne dopuščajo. Nujno potrebna bi bila reforma učiteljske, da bi bili učitelji ljudski učitelji, ki bi se poglabili v slovensko kulturo in gospodarstvo. Nevenljiva zasluga Slomškove družbe je, da je s svojo ustanovitvijo zajela velik del učiteljstva in ga zapeljala v narod, ter je tako sodelovala pri izobrazbi celega naroda. Predlaga, naj družba v posebni anketi razpravlja o tem vprašanju.

Debate so se v nadaljnjem udeležili tudi še p. Kopatin, ki je priporočal duhovne vaje, Golobič, ki je govoril o strpnosti, Rusijan, ki je citiral Kreka, češ, da se osebe žalitve morajo pozabiti, če gre pa za največje, za cerkev in vero, pa je treba krepkega nastopa. Šubertova je opozorila, da morajo privatne abiturientine noštrificirati svoja izpričevala, ker je referent Eriavec pojasnil, da glavna kontrola ne prizna drugih kakor državnih šol.

V ponedeljek popoldne

Popoldne se je nadaljevalo zborovanje ob 3. Zborovanje je počastil prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman s svojo navzočnostjo. Prvi je govoril predsednik Prosvetne zveze univ. prof. dr. Lukman »Pota in cilji naše prosvete«. Zahvalil se je v prvi vrsti za lepo sodelovanje katoliškega učiteljstva v katoliški prosveti. Katolištvo je nujno, zato poudarja slovenstvo in demokracijo, kakor je min. ref. Eriavec lepo povedal, da so to troje najvažnejših činiteljev za učiteljevo delo. Ko govorimo o slovenstvu moramo vedeti, da je narodnost naravna dobrina. V to je treba vzgojiti ljudi, da so ponosni na svoj narod brez bahavstva. Tu se pokažeta dva predodjaka, ki ju tolikokrat slišimo: malodušno jadikovanje, malo nas je... toda majhen človek nima manj pravic, kakor velik, prav tako tudi majhen narod ne manj pravic do kulture in kulturnega izživljanja. Drugi predodjeka je, da Slovenci nimamo zgodovine. Nimamo je pa zato, ker je ne poznamo. V dolgi vrsti je nanizal teme in možnosti za sestavljanje tem pri prosvetnem delu kakor: naseljevanje,

ekspanzivnost, zgodovina našega jezika, zgodovina umetnosti, zgodovina prava, zgodovina reformacije, zgodovina katoliške restavracije, zgodovina slovenske literature, politična zgodovina, zgodovina našega združništva, znanstvena zgodovina, ter je našel celo vrsto slovenskih mož-ujenjakov svetovnega slovesa. Da nimamo zgodovine je bajka. Slovenski biografski leksikon dviga iz pozabljenosti može in žene, ki so bili do sedaj neznanji. Kdor ima take ljudi ima tudi zgodovino.

Dolžnost učiteljstva je seznanjati se z zemljo in ljudstvom. Poznamo nekaj naravnih lepote, toda koliko nam je še neznanih. Vsaka pokrajina ima svoje lastnosti, vrline in senčne plati. Kakor je jezik zelo različen, tako so različni tudi ljudje in značaji. S tem spoznanjem budimo ljubezen do rodne grude. Odpravljati moramo vse senčne strani, napovedati boj pijačevanju in eurovosti in privedi narod do resnično krščanske kulture. Čim boljši Slovenec, tem boljši Jugoslovian. Državna in socialna vzgoja je nam vsem potrebna. Vzgojati moramo k zavesti socialne dolžnosti in odgovornosti, gojiti stanovsko zavest brez bahavstva. Spoštovanje do dela, telesnega in duševnega! Tako pripravljeno bomo lahko stopili v boj proti zlim močem sedanjega dobe: materializmu, komunizmu. Najnovejši stan, delavstvo, potrebuje nas vseh, da se pravilno včlanimo v družabni organizem. Državljanstva vzgoja prične pri družinski vzgoji. Država — to smo mi. Tu imamo svoje pravice in svoje dolžnosti. Na ta način bo rastle avtoriteta, to je ona moralna sila, ki spada pod četrto božjo zapoved in veže oba nosilca in vršilca avtoritete. Politika — ukrb za javni blagor. Za državljansko vzgojo je našel predavatelj celo vrsto momentov iz zgodovine, ki so pripravljali pot za našo narodno državo, v kateri bivamo in smo. Vsaka mlada država pa boela v svojem detinstvu na otroških boleznih. Tudi to je treba povedati in narod bo razumel za kaj se ni vse tako, kakor bi si želeli. Narod mora vedeti, da je Slovenija integralni del Jugoslavije in je slovenstvo zanjo sestavni del. — Pri tem in takem prosvetnem delu ne smemo pričakovati pretranih uspehov, dovolj je, ako v vsaki županiji izobrazimo nekaj mladih in nekaj žena, ki se bodo oprijeli teh naših nauk in uspehi ne bodo izostali.

Poslušalci in predsednik so se predavatelju iskreno zahvalili.

Naslednje predavanje je imel strokovni učiteljski zbor.

Županska zveza - oživiljena!

Zbor slovenskih županov

Ljubljana, 29. decembra.

Danes je bil dan, ko je dobila naša nekdanja, 30 letna županska organizacija zadostneje za nasilni razpust, ki ga je zagrešil bivši diktatorski režim. Enaka usoda je morala zadeti — toda po čisto naravni poti — tudi zadnje od bivšega režima ustanovljeno župansko zvezo, ki na poslednjem ni imela več ne glave ne udov. Tako je torej prišlo do ustanovitve nove županske zveze, ali pravilneje: do oživitve naše nekdanje županske organizacije. Danes se je vršil v dvorani Rokodelskega doma ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo nad 200 od ljudstva svobodno izvoljenih županov in obč. odbornikov.

Živahno pozdravljen od vseh navzočih je počastil občni zbor sam g. ban dr. Natlačen. Najlepši pozdrav mu je izrekel predsednik pripravljalnega odbora župan Nande Novak kot ljudskemu banu, ki je pokazal svojo ljubezen do naših občin. Pozdravil je posebej še ban. inspektorja dr. Logarja, ministra v pok. dr. Kulovca, zastopnike tiska, ter poudaril potrebo zveze slovenskih županov, izvoljenih res po ljudski volji.

Nato je pozdravil zborovalce g. ban dr. Natlačen kot predstavnik državne in samoupravne oblasti, poudarjajoč, da je predpogoj za dobro javno državno ali samoupravno poslovanje, da občine v redu delujejo. Želi najboljšega uspeha županski zvezi, ki jo bo banska uprava rada tudi materialno podpirala. Deluje naj za zboljšanje razmer, da bo po najboljših močeh koristila svojemu narodu.

Po zahvali predsedujočega župana Novaka g. banu za vzpodbujajoči nagovor je prišla na razgovor točka o pravih županske zveze. Po debati, v katero so posegli minister v pok. Vesenjak, prof. Sever, dr. Logar in drugi, so bila po kratki izjavi bana dr. Natlačenca pravila sprejeta soglasno, tako kakor jih je že odobrila kr. banska uprava.

Sproženo je bilo mnenje, da naj bi bil sedež društva v Celju kot v zemljepisnem središču banovine (min. Vesenjak), dočim je bilo izrečeno nospotno mnenje (prof. Sever), da mora biti sedež v Ljubljani kot v politično-upravnem in kulturnem središču Slovenije. Pač pa naj bodo sestanki in zborovanja v Celju. To stališče je tudi obveljalo.

Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen za načelnika bivši načelnik razpuščene žup. zveze Nande Novak, ki se je — živahno pozdravljan — zahvalil za zaupanje.

Za prvega podnačelnika je bil pravtako z vzklikom soglasno izvoljen župan mestne občine Celjske g. Alojzij Miheličič, za drugega podnačelnika pa z večino (s 3 protiglasovi, 14 jih ni glasovalo) litijski župan Hinko Lebingger.

Odborniki, 14 po številu, so: dr. Adlešič, Strnad, Brule, Perme, Umnik, Modic, Klemenc (za Kranjsko), in dr. Juvan, Kugovnik, Vesenjak, Titan, Spindler, Steblovnik, Kržišnik (Rajhenburg) (za Štajersko).

Izvoljenih je bilo tudi 7 namestnikov trije pregledovalci računov (i. s. Janžekovič, Lazarini, Slavič).

Glede članarine je bilo v načelu sklenjeno, da naj znaša za občine največ dve desetinki odstotka cele davčne moči občin, za poedine člane pa ne manj ko 5 din, a ne več ko 10 din. Ure-

—Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

PRAV TAKO KAKOR
GASILEC POZAR

prepreči

Bronhi bonbon kašelj
PROIZVOD: UNION, ZAGREB

telj V. Jagodič: »Bodočnost slovenskega naroda je povezana z njegovo moralno krepkosti, z njegovo zemljo in ljubeznijo do pravice«. Podal je sliko sedanje ogrožene mladine, ki čaka in išče pomoči in opore, da se vrne nazaj na pravo pot. Pojasnjeval je iz svoje prakse, kako resnično je, da so ljudje produkt zemlje in okolja. Razložil je antropološke principe in ekonomski determinizem, ki sta glavni struji pri presoji vzrokov za miadinske prestopke. Citiral je iz časopisov, poročil, opisov in iz ljudskega mnenja teh mladostnikov ter se je dalje časa pomudil pri zgodovini kazenskega prava. Zopet in zopet pa je poudarjal, da vsa teža leži na vzgoji. Ni pa res, da bi le dom in šola vzgajala, ker so še drugi činitelji, ki so morda še močnejši. Moralno in fizično zdrav človek je za narod najdražji kapital. Poudaril je, da so zapušteni otroci (brezprizorni) potrebni prav posebne pozornosti s strani vzgojiteljev. Ugotavlja tudi, da je za podvig in pomoč storila največ cerkev. Jasno in temeljito opiše proces degeneracije, ki jo ima priliko opazovati skora da vsak vzgojitelj. Izraža željo, naj bi vzgojitelji-učitelji kot poznavalci radi sodelovali pri sestavi raznih statistik in poročil, ki se večkrat pokažejo pri šolskem delu.

Predsednik se mu iskreno zahvali za predavanje, ki je podalo marsikateremu izmed navzočih čisto nova odkritja. Opozarjal je zborovalce, naj zlasti pri pisanju kronike vnašajo v letna poročila o dogodkih na šolah tudi take, ki bi mogle podati verno sliko ljudstva, ki prebiva v tem šolskem okolju.

Zborovalci so končno večer prebili v priateljskem razpoloženju in razgovorih.

Predavanja so se danes nadaljevala ob nezmanjšani udeležbi in zanimanju.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE
CELJE — LJUBLJANA — MARIBOR

OBRETNOST MERA ZA VLOGE ZNAS

DO 5%

ZA VLOGE IN OBRETI JAMCI
DRAVSKE BANOVINE Z VSEM
SVOJIM PREMOZENJEM IN
VSO SVOJO DAVČNO MOČJO.Nagradna
božična križanka

V našo veliko božično križanko se je po nerodnosti vrnilo toliko bistvenih napak, da so bili reševalci lahko upravičeno nejevoljni. Nekateri so celo mislili, da je uredništvo zmedo namenoma napravilo, da bi ne bilo treba dati objavljenih nagrad.

Po resnem razmišljanju smo sklenili, da to križanko in razpis nagrad reševalcem razveljavimo in da objavimo za praznik sv. Treh Kraljev novo veliko nagradno križanko, za katero razpisujemo 10 nagrad v obliki celoletnega brezplačnega pošiljanja »Slovenec«.

Seznam reševalcev, ki so nam nepopolno rešili božične križanke poslali, bomo objavili. Tem ki rešitvi nove križanke ni treba priložiti znamke, pač pa naj pri rešitvi omenijo, da so znamko že poslali.

Vse reševalce naših križank prosimo, naj nam oprostite nerodnosti, ki smo jo zakrivali mi.

Stavbna dela pozimi

Ljubljana, 29. dec.

Kljub temu, da pritiska hud mraz, vendar omogoča suho vreme, da se nekatera javna dela nadaljujejo. To velja predvsem za regulacijo Ljubljane. Stalno vozi mala železnica po Gradaški ulici in dalje skozi Mirje proti Viču velike množice blata, prod in zemlje, ki ga delavci nakopujejo v Ljubljani. Delavci imajo v Ljubljani seveda nekoliko težje delo, ker so plasti nekoliko bolj odporne in trdne, vendar pa je delo sedaj suho. Neprijeten je kvečjemu mraz. Vendar so delavci zadovoljni, da imajo sedaj, ko so večja stavbna dela po večini končana, vsaj nekaj za službo.

Emonska cesta je približno do nove Špilitečeve hiše že urejena, v spodnjem delu do trnovskega mostu pa je pokrita še s svežim in sedaj zamrzlim prodom. Ko se ta prod odtaja, ga bo treba posuti s peskom ter povajati.

Dela za poslopje univerzitetne knjižnice se nemoteno razvijajo dalje. Pojavljajo se že prvi stebri pritličnega dela ogromnega poslopja. V glavnem pa sedaj nadaljujejo s temeljnimi deli. Že sedaj, ko vseučiliška knjižnica vstaja v svojih prvih začetkih, se pojavlja vprašanje, kaj bo s teraso ob Vegovi ulici. Zadnji del terase so že sedaj porušili, odpravili pa bo tera tudi vso teraso, ker bo v nižje dele na zahodni strani poslopja zastirala svetlobo. Znakrat se tam že grejejo ljudje, ki imajo najlepši razgled na delo, medtem ko na stavbišče ne morejo nepoklicani, ker je ograjeno z visoko leseno ograjo. Razen za voznike, ki vozijo gradivo na to stavbo, ali odvažajo odvisno zemlji in pa za pešce, je prehod skozi zadnji del Gosposke ulice nemogoč.

Ilustrirana priloga?

V božično številko našega lista smo priložili na ogled ilustrirano prilogo in poziv, naj nam naši naročniki do novega leta sporoče, ali hočejo za skromno doplačilo 2 Din mesečno to tedensko prilogo prejemati. Doslej smo prejeli že veliko odgovorov naših naročnikov, ki žele ilustracijo čim prej imeti. Večina naročnikov pa se doslej še ni oglašila. Opozorjamo ponovno, da bomo prilogo začeli izdajati le, če se bo priglasilo dovolj naročnikov. Prilogo nameravamo izdajati vsako soboto in je najnižja naročnina določena le za one, ki so naročniki vsakodnevne izdaje našega lista. Prosim, da prav vsi, ki bi radi imeli ilustrirano prilogo, čim prej sporočite na: »Propagandni oddelček Slovenca in Slov. doma«, da jo želite za doplačilo 2 Din mesečno prejemati.

Sluge Antikrista

Zgodovina Iramasonov

Predvsem je treba poudariti, da se morajo razprave, katere pišejo prostozidarji sami o svoji preteklosti, čitati z največjo opreznostjo. Saj je znano, da bi prostozidarski pisatelji radi dovedli začetek prostozidarstva v zvezo s kulturnimi in političnimi dogodki, da bi na ta način pokazali lahkovernemu svetu svojo pomembnost in vrednost. Nekateri od njih so hoteli najti začetke prostozidarstva v graditeljskih babilonskega stolpa; drugi pri gradnji Salomonovega templja; tretji v najstarejšem krščanstvu; drugi zopet kažejo na Janeza Krstnika kot na svojega začetnika. Prostozidarji hočejo nadalje spraviti svoj začetek v zvezo z redom Templarjev, ki je bil ustanovljen v Jeruzalemu radi zaščite svetih mest, ki pa ga je odpravil francoski kralj Filip Lepi in zažgal na grmadi Jakoba Molaja, velikega mojstra Templarjev v Parizu l. 1313. Framasoni bi nadalje radi vezali svoj postanek na razna tajna društva srednjega veka, za tem zopet na krivoverce kot n. pr. na Češke brate.

Vse te domneve je odpravila zgodovinska znanost kot netočne in izmišljene. Gotovo je samo tole: Konec 18. stoletja se je gradila v Londonu cerkev sv. Pavla. Zidarji-mojstri so se združili v organizacijo, ki so se v angleškem jeziku imenovali »Lodges« — »Ložec«, v nemškem »Bauhütten« — »Zidarske hiše«. V te strokovne zidarske organizacije so se hitro vrtili ljudje, ki se sploh niso bavili z zidarstvom in take člane so za razliko od pravih zidarjev imenovali »prostozidarjaci«. Ti novi »prostozidarjaci« so postali hitro po svojem številu in vplivu močnejši od pravih »zidarjev«. Končno so jih popolnoma iztisnili iz »lože« in so napravili nove organizacije pod starim imenom. Tako se še tudi danes imenujejo. Torej imajo lažniv tako začetek, kot ime. L. 1717. so se združile štiri take lože v Londonu v prvo takozvano »Veliko Ložo«. Prvi organizatorji takega prostozidarstva so bili: odpadli katoliški francoski duhovnik Teofil Desaguliers in odpadli luteranski duhovnik škotske cerkve James Anderson. Ta je izdal prva pravila l. 1723. Prostozidarstvo se je začelo za tem hitro širiti. L. 1725. je bilo ustanovljenih v Parizu nekaj »lož«. L. 1729. v Madridu, l. 1732. v Petrogradu, l. 1733. v Hamburgu. Istega leta je bila ustanovljena prva »loža« v Severni Ameriki v

Bostonu. Leta 1726. je bila ustanovljena prva »loža« v Pragi, a l. 1741. prva na Dunaju.

Prostozidarji vrše na svojih sestankih posebne obrede. Med njihovimi simboli ali znaki zavzema prvo mesto trikot. Navadne lože imajo tri stopnje: vajensko, pomočniško in mojstrsko. Tkv. škotski sistem ima sedem stopenj, švedski devet, staroškotski 33. Nekateri drugi sistemi imajo celo 90 stopenj. Gotovo število prostozidarjev, ki v kakem mestu izrazuje svoje društvo, se imenuje »loža«. Loža se ne imenuje samo društvo, ampak tudi zgradba ali prostor, kjer se vrše redni sestanki. Ta prostor je okrašen z mazonjskimi znaki in hieroglifi. Loža je za »bratski krog« to, kar je cerkev za vernike. Mesto, kjer se nahaja ena ali več lož, nazivajo prostozidarji »orient« — vzhod — radi tega, ker svetloba pride z Vzhoda. Vsi člani ene lože tvorijo »bratsko verigo«. Vsaka loža ima svoje častništvo. Na prvem mestu lože je starešina. Znak njegove oblasti je kladivo. Poleg njega se nahajajo v njej: tajnik, govornik, ki je tolmač in čuvaj mazonjskih pravil, ki ima primerne govore ob svečanih prilikah, potem blagajnik, obrednik, knjižničar.

Vsaka loža ima svoje posebno ime, ki je vzeto od neke osebe (n. pr. Sokrat, Dositej Obradović) ali po kakim mazonjski kreposti (n. pr. Ljubezen do bližnjega, Resnica) ali po mazonjskih znakih.

Pod imenom Velika loža ali Veliki Orient se razumeva vrhovna oblast ene zveze nad ostalimi ložami, ki so se združile, da združeno delujejo. Najvišji starešina Velike lože je Veliki Mojster. Poleg njega so tudi drugi odborniki, ki imajo iste nazive kot v običajnih ložah. Vse lože na svetu so združene v Mazonso Asociacijo s sedežem v Švici.

Obredi prostozidarjev so ob sprejemanju v razne stopnje. Ti obredi so mešanica starih poganskih: egiptovskih, grških, rimskih, perzijsko-sirskih misterijev, ki s svojimi smešnostmi najbolj kažejo, na kakšno stranpotja more človek, ki se odreče Kristusu zaiti. Je več sistemov teh obredov: angleški, katerega se drži večina lož v zapadni in centralni Evropi; škotski, katerega so si osvojile lože v Ameriki in Švedski, katerega se poslužujejo skandinavske zemlje. Te obrede pa v največji tajnosti skrivajo.

Iz pisane družbe sestoji rdeča španska armada. Tu vidiš begunce iz Nemčije in Italije in komuniste iz vseh krajev sveta

Framasoni in boljševiki v Španiji

Politična vloga prostozidarjev v Španiji je bila vedno pomembna; le v Franciji in prej še na Portugalskem ima, oziroma je imelo framonstvo enako vlogo. Vendar je bilo doslej precej nejasno, kakšnega pomena je špansko framonstvo za sedanje nemire v deželi. Šele nedavno so se oglasile vesti, ki pojasnijo razne tozadevne zveze, ki jih je pa svet že zdavnaj slutil. V španskem, madridskem listu »ABC«, ki ga izdajajo boljševiški delavci, kot vse časopise v rdeči deželi, je bilo 20. oktobra t. l. tole obvestilo:

»Sedanjí položaj Španije je tako izreden in žalosten, da smo primorani prekiniti svoje dosedanje molčanje. Špansko prostozidarstvo je popolnoma, splošno in absolutno na strani ljudske

fronte, na strani prave vlade in proti fašizmu.«

Človek bi ne verjel lastnim očem, ko bere dalje, da je framonstvo »bilo vedno zoper koncentracijo kapitala in proizvodnje, zoper veleposredstva, zoper sleherni predsodek, ki ne prihaja iz dela, inteligence, lastne moči in osebnih zaslug.«

»Za to so priča nešteti prostozidarji, ki se bojujejo na vseh bojiščih; vsi tisti, ki vodijo bodi vojaško, politično, delavsko ali organizatorično brambo države. Za to so priča letalci, pomorščaki, vojniki, ki so vsi člani prostozidarjev in ki so se takoj pridružili vladi.«

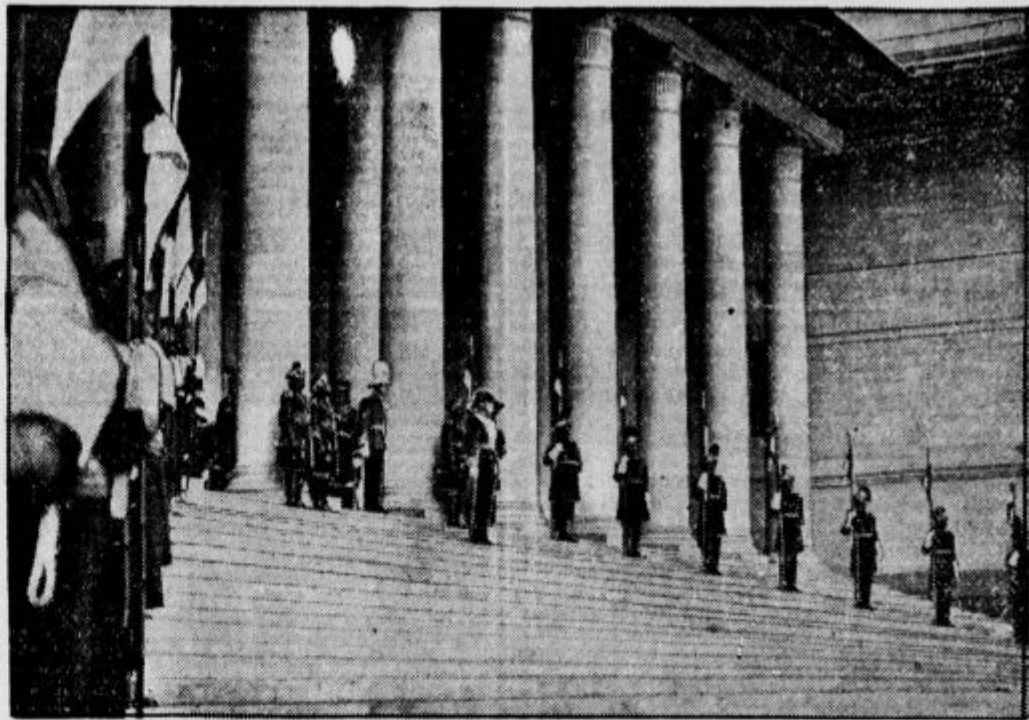
V nekem drugem listu, »El día Grafico«, Barcelona, št. 6246 od 15. oktobra t. l., pa se prostozidarji še bolj odkrito izražajo:

»Le veliki prevrednosti prostozidarstva se je zahvaliti, da je bil velik del poveljstva »Guardie civile« in »Guardie de asalto« že pred 18. avgustom v rokah zanesljivih republikancev. Prostozidarji so bili tisti, ki so dosegli, da se je večina bojnih ladij pridružila ljudski fronti in je zajela uporne častnike. Prostozidarji so bili letalci, ki so se postavili na čelo našega zračnega brodogoja. Voditelji večine naše armade so prostozidarji. Prostozidarji so večinoma vsi tisti, ki nitiho žerjavico v časopisju, na govorniških odrih, pred mikrofonom. Prostozidarji so tudi tisti, ki na bojnem polju zmagujejo. Prostozidarji so slednjič tudi tisti, ki v inozemstvu delujejo na to, da bodi konec nevtralnosti drugih držav.«

In zares je prostozidarska vlada Azane izdala takoj po februarjskih volitvah odlok o »razčiščenju armade. V listih je poleg imen padlih na bojiščih, vedno opomba: Prostozidarji so bili: — Obe objavi, v »ABC« in »El día Grafico«, pa priča, kako sta framonstvo in boljševizem združena in nastopata roko v roki — zoper: vero.

»Moj sin je vsak dan bolj kratkoviden«

Slavnostna razglasitev kralja Jurija VI. v Novem Delhiju v Indiji.

Kalifornija bo spremenila svoj obraz za 170 milij. dolarjev

Iz Sacramenta v Kaliforniji poročajo: Ameriški strokovnjaki pravijo, da je velenarč za orjaški jez v Central Valley, ki je preračunan na 170 milijonov dolarjev, prvi »biser« v naši kronici. Skeptiki pa, ki jih je tudi ondi nekaj, pripominjajo, da bi le ne nastala iz te krone »trnjeva krona«!

Neskončni obseg načrta, ki bo zares spremenil »obraz Kalifornije«, je zlasti spoznati iz tega: Ondi, kjer se reka Sacramento v zgornjem toku pretaka po izsušeni, petrolejski pokrajini, bo potem, ko se bo voda zaradi jez nabrala, velikanško jezero kot prehod za velike, svetovne parnike!

Kalifornija, ona slavljena filmska pokrajina pacifiškega obrežja, že po naravi ni človeku tako prijazna kakor bi bilo pričakovati po opisu brezskrbnega Hollywooda. Deželo je treba strogo deliti na ozke pokrajine na obrežju in ob rekah z obmorskimi, enakomernim podnebjem, s »pristno kalifornijsko« rodovitnostjo in bogatijo in na izsušeno in gorato notranost velike obsežnosti, ki bi brez jako razvitih tehniških pripomočkov postala pustinja in gola puščava. Poglavlje iz tega stalnega boja človeške civilizacije je ta gigantski načrt za jez iz Central-Valleya.

Velikanski jez bo segal od meje države Oregon na severu doli do puščave Mojavo in bo spremenil to orjaško pokrajino v eno samo industrijsko in poljedelsko »kraljestvo«.

Doslej so zbrali šele 15 milijonov dolarjev za to podjetje. To zadošča komaj za stroške gradbenih načrtov in za gradnjo temeljev treh poglavitnih zgradb: za jez Friant ob reki Sv. Janeza, za prekop Contra-Costa in za veliki severni jez, ki ga bodo najbrž naredili pri Raddingu in ga naslonili na jez Kennet.

Od izvedbe vsega načrta pričakujejo sedmero učinkov: 1. Da bo vsa severna in srednja Kalifornija preskrbljena z vodo; 2. da v tej pokrajini ne bo nikoli povodenj; 3. da bo moči nadzirati množino soli; 4. da bodo mogle ladje pluti prav v notranost dežele; 5. da bo dovolj pogonskih sil za industrijske namene; 6. da ne bo nikoli nedostajalo vode za preskrbo mest in drugih krajev; 7. da se odpravijo poškodbe gozdov in pašnikov.

Te, prav očitne koristi in odlike, ki naj bi pridrugele lice dežele, ki meri 400.000 kvad. kilometrov in ima 4 milijone prebivalcev, bodo obogatile vso to pokrajino in jo spremenile v »rodovitni raj dežele«.

Navzlic temu pa ni še prav nič zagotovljena

izvedba tega nelzmerne načrta. Inženirji se bridko pritožujejo zaradi poskusov, da bi izpodbili »podminiral« ta načrt.

V središču zanimanja je proizvodnja energije, sil, čeprav je bila ta točka spočetka le postranskega pomena vsega velikega načrta. Saj hočejo: na leto doseči dve milijardi kilovatnih ur! In še: Na podlagi računskih izsledkov trdijo, da bo ta nelzmerna množina energije kmalu oddana, da bo že leta 1944. popolnoma v prometu.

Skoraj prav tako čudno pa je slišati, da se dolini Sacramenta in San Joaquina ne bosta nikoli opustošili in spremenili v puščavo, kar se je pripetilo dolini Owens, ko ji je odtokla vsa moč. Razen tega naj bi voda, ki se odtoka v ocean, preprečila preveliko množino soli v zgornjem delu zaliva Sulsun. Še več: Reka Sacramento naj bi postala zaradi velikih jezer severno pri Chico Landungu zmožna nositi velike ladje in naj bi bila plovna za manjše ladje celo do Red Bluffa.

Georg Schweinfurth. Dne 29. dec. je 100letnica rojstnega dne slavnega botanika in afriškega romarja. Rojen je bil v Rigi, že 1863—1866 je prepotoval Egipt in dospel do Abesinije. V drugo je potoval do Belega Nila in prvi prinesel poročila o prilikavskem plemenu Akka. Schweinfurth je umrl l. 1925. in njegovi zapiski tvorijo najtehtnejšo literaturo v Afriki. Tudi nekaj rož se imenuje po njem.

In to naj bi bila lepota?

Nemška filmska igralka Eva von Berne, katero je »odkril« Norma Shierer ter jo izvabila s seboj v Ameriko, je, prišedši v Hollywood, zvedela, da je predebela. Pričela je z radikalno kuro ter od oslabelosti komaj 21letna umrla. Ena izmed mnogih žrtve filmske kamere, ena izmed stoterih, ki se postijo, stradajo, si dajo kri puščati, valjati z električnimi, ali bolje rečeno, diabolničnimi stroji, vse samo zato, da bi postale — lepe in pa seveda slavne.

Ko so Phillis Haver, ki je zdaj žena milijonarja Seamana, vprašali, bi se li še hotela povrniti k filmu, je odločno odvrnila, da nikdar več: »Več let se nisem od siteda najedla, t je dejala, »in dokler sem bila lačna, sploh nisem ničesar užila.« Dunajčanka Marieta Millner je istotako umrla od oslabelosti zaradi stradanja. Barbara La Marr je umrla stara 24 let na posledicah tuberkuloze, ki jo je povzročila nezadostna prehrana.

Švedska igralka Nilsson si je ob neki nezgodi zlomila kost v kolku. Po dolgem, brezuspešnem zdravljenju je zdravnikom priznala, da že več let tako rekoč strada, da bi ostala vitka. Ko so zdravniki to slišali, se niso več čudili, da se izmučeno in popolnoma izžrpano telo tako počasi zdravi.

V Hollywoodu je »samoc« 125 polepševalnih salonov, poleg teh pa še na tucete manjših, v katerih masirajo, manikirajo itd. In vsi ti zavodi sijajno uspevajo. Filmska igralka, ki hoče ohraniti svojo službo, mora vsaj po dve tri ure dnevno žrtvovati negi života, predvsem seveda obraza. Poleg tega mora držati strogodijeto. Najbolj znana maserka je Silca Ulbeck, ki pa zahteva za vsako »ordinacijo« 10 dolarjev. Gloria Swanson je bila njen dnevni gost. Znan, sedaj že obledela filmske zvezde, kot: Marija Provost, Marija Davis, Bebe Daniels, Mary Lewis, Alice White in še cela truma drugih, so se vsaki dan izročale železnim pestem Silve, s katerimi jim je preganjala nadležno masčobo in špeh.

Neki bivši ruski aristokrat je pričel z električnim masažnim podjetjem ter dosegel velike uspehe, vsaj za svojo blagajno. Lesene roke na električni pogon so mrcvarile uboga, izmučena in dostikrat sestršana telesa. Četudi jim je stroj trgal kožo z života, nič ne de, za lepoto se vse potrpi, zlasti v Hollywoodu.

So še druge, milejše metode za ohranitev vitke linije, ki ne zahtevajo takšnega barbarskega mrcvarjenja. Tenis, boksanje, plavanje itd. Mnoge zvezde imajo svoja igrišča za tenis, na katerih igrajo tenis ne zaradi igre kot take, morda celo z

nejevoljo, pač pa zaradi nege života. Marsikatera »zvezda« ima pogodbo, da bo odpuščena, ako nje telesa teža preseže določeno mejo. Iz strahu pred odebalelostjo se je bivša igralka Clara Bow dala v bolnišnico, iz katere se je vrnila za 14 kg lažja. — Za koliko dolarjev lažja, poročilo ne pove. — Iz strahu, da ne bi dosegle grozečo maksimalno težo, se postijo, stradajo, se udajajo raznim avanturam, dokler jih srčna hiba, tuberkuloza in druge bolezni ne položijo na bolniško posteljo.

In to naj bo lepota?

Glasniki v Haagu oznanjajo ljudem vest o zaroki prestolonaslednice.

Čudo tehnike. Ko so v ameriški državi Washington gradili orjaški jez Grand Coulee, je grozila strašna neizgoda, da se utrga 150.000 kub. metrov zemlje, ki se je začela pomikati in je drčala nizdol s hitrostjo 60 cm na uro. Na poseben način pa so nesrečo preprečili: inženjerji so izvršili delo, ki sliči kakor težki kirurški operaciji. Dali so zabiti v zemljo cevi in zamrzniti zemeljske plasti, da se nepremično obstate.

Mali oglasi

Službe iščejo

Vsako službo sprejemem (potniško ne) star 30 let, samski, trgov. naobražen. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Delo isčema« št. 19112. (a)

18 letno dekle išče nameščenja kot vzgojiteljica ali blagajničarka. Ponudbe upravi »Slov.« pod: »Dobra moč« 19097.

Mlad fant išče službo sluge ali kar. kol. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošten« P 19143. (a)

Posredstva

V Brežicah in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi, sadovnjaki, gozdovi in zakroženi deli Attemsovega veleposredstva. Vprašati: Ing. Miklau O., Brežice

Stanovanja

Trisobno stanovanje s kopalnico oddam s februarjem v centru mesta. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19120. (c)

Kupimo

Svinjska koba kupuje po najvišji cenilnici J. Lavrič, Ljubljana. Cankarjevo nas. 1. Mestna klavnicarna, Ljubljana, svinjska cesta 24. (k)

Staro zlato, zlati in srebrni predmeti

Kupujemo najvišjih cenilnicah. A. KAFIČ, Ljubljana, Miklošičeva 14

Auto-motor

Autolimuzino v boljšem stanju takoj kupim. Ponudbe na upravo lista pod št. 19080. f

Denar

Prodam knjižico Kmetske posojilnice Ljubljanske za 180.000 Din najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Nad 50%« P 19142 »Slovenca«. (d)

Službodobne

Cirkularista spretnega za rezanje friz - sprejme A. Kanc, tovarna parketov, Mengeš.

Poslovodjo (-kinjo) ozir. kompanjona sprejme pletarna v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poslovodja«. (b)

Samostojno kuharico iščem. Tattenbachova 6, Maribor. (b)

ISOB

Lepo opremljeno sobo v sredini mesta takoj oddam boljšemu gospodu ali gospodični. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19144. (s)

Oddam dve sobi meblirani ali prazni, in suh svetel prostor, pripraven za delavnico ali skladišče. Souporaba telefona. Naslov v upravi »Slov.« št. 19134. (s)

Prodajmo

Štedilnik na tri odprtine, dobro ohranjen, železen, prodaj Eger, Ljubljana, Gospodarska cesta 5. (l)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu nudi **I. Pogačnik** trgovina s kurivom Bohoričeva ulica 5 Telefon 20-59

Na vsa zimska oblačila dajemo 15-20% popusta. Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Singer, Pfaff

skoraj novi šivalni stroji in kolesa poceni naprodaj pri »PROMET«, nasproti križanske cerkve. (l)

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg

Sveža jajca

zajamčena, komad 50 par zabojev 720 komadov. Ia orehi, tanke lupine, 50 kg 240 Din franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla, Bosna. (l)

Specerijsko in delikatesno trgovino s trafikom

v Zagrebu, najprometnejša točka na Illici, med tramvajskimi postajami, dobrodošla, prvorazredno uvedena, obstoječa nad 40 let, prodamo takoj za slučaja, s komplet, opravilo in vso zalogo blaga radi naglega smrtnega in alkoholnih pijač za 32.000 Din. Prevzeti takoj. Osebnost ogled preko poslovalnice Pavlekovič - Zagreb, Illica 144, pritličje, levo. (l)

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

SILVESTROVANJE

v veliki dvorani hotela »**METROPOL**« Vojaška godba, prosta zabava, nastopi grupe Joahim. — Razne atrakcije.

Sveže najfinije norveške ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Tinček in Tonček spet v Afriki

242.

Rečena.

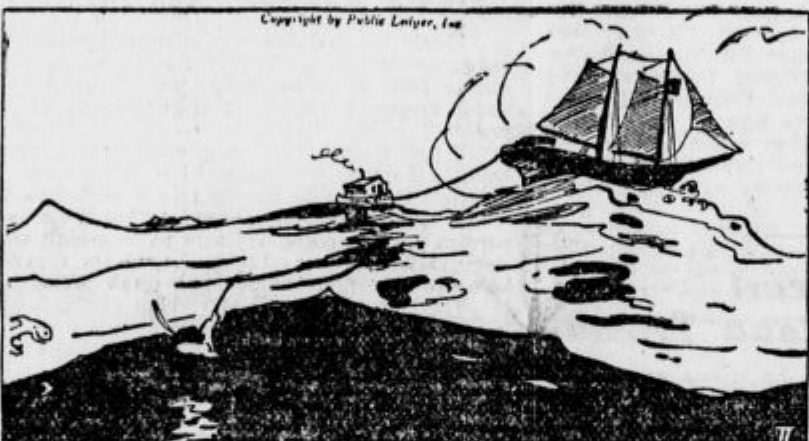

»Halo, dečka, kaj pa vidva tukaj delata? Ali vaju luna trka, ka-li?« je zakričal eden izmed mornarjev, ko je čoln priveslal do splava.

»Eh, nič hudega ni — majhen sprehod sva napravila po rekli se je pošalil Tinček. »Ampak zdaj imava pa že dovolj tega sprehoda; prosim, vzemita naju s seboj! Pa splav tudi, ne samo naju.«

»Splav tudi?« se je začudil mornar. »Kam pa naj ga dava? Ali si naj ga vlaknem v gumbnico, ka-li?«

»Bomo že naredili tako, da bo prav!« je samozvestno dejal drugi mornar.

Privezala sta čoln k ladji, jadra so se napela v vetru — in ladja je lahno kot ptica odplula dalje.

Potrži globoke žalosti naznanjamo žalostno vest, da je mirno v Gospodu zaspal v 49. letu starosti naš dobri oče, brat, gospod

Karel Farič

brivski mojster.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 31. decembra, ob 2 popoldne iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 5. januarja 1937, ob 7 zjutraj v mestni in stolni župni cerkvi.

Maribor, dne 29. decembra 1936.

Globoko žalujoča družina Farič.

Tam, kjer ni toka

nudijo polni užitek radiofonije

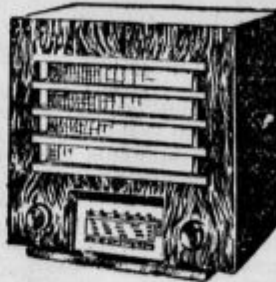
PHILIPS baterijski aparati

Kratki, srednji in dolgi valovi. Specijalna zveza za štednjo anodne baterije. Absolutna občutljivost in selektivnost, Fading regulator i. t. d.

Dobijo se pri

H. Suttner, Ljubljana

Aleksandrova cesta 6

Na zahtevo pošljemo prospekte vseh vrst najnovejših PHILIPS radijev na tok in baterije

Za letošnji Božič SI ŽELIJO VSI Parker VACUMATIC

Za one, ki si želijo nekaj najmodernejšega v stilu in mehanizmu, je najprimernejše PARKER VACUMATIC nalivno pero, ki nima gumijastega rezervoarja, niti vzvoda za polnjenje, s patentiranim črtežem. V PARKER VACUMATIC je vidna vsa vsebina črnila. PARKER VACUMATIC drži 102% več črnila. Za ljubitelje lepih barv imamo znamenite PARKER DUOFOLD, ki so sedemdesetkrat krat zložitveni. Cenejše darove najdete v Premiere in Moderne serijah — istotako elegantna in dovršena PARKER nalivna peresa.

Potrebno je samo, da si ogledate veliko izbiro in prepričali se boste, da Vam bodo Vaši prijatelji zelo hvaležni, ako jim poklonite PARKER nalivno pero.

Parker VACUMATIC nalivna peresa

PARKER QUINK-Drugi navadnih črnih

MAXIMA Din 750— MAJOR Din 600— SLENDER Din 500— STANDARD Din 450— s prikladnim svinčnikom Din 250— & 350— NOTTER I DRUG, GUNDULICEVA ul. 5, ZAGREB.

Barclay:

6

Rožni venec

Roman.

»Kako je ljubka,« je rekel Garth, ko je občudovaje zrl za njo. »Koliko je pač resnice na tem, kar je nama tu pripovedovala?«

»Ne vem,« je rekla Jana. »Kaj se pravi pregnetati obraz mi je čisto neznana reč.«

»Dosti pač ne, bi rekel, sicer bi o tem ne bila govorila.«

»Krivo jo sodite,« je odgovorila Jana. »Myra je pošten značaj in govori vedno brez pridržka odkrito o sebi in svojih slabostih. Vzgjajali so jo malo čudno. Med številnimi njenimi sestrami in brati je bila z mladih nog vedno črna ovca. Vsaj mati je z njo ravnala tako. Naj je Myra rekla in storila, kar je hotela, nikoli ni mogla storiti prav. Ko jo je spoznal lord Ingleby, je bila visoko vzraslo dekle z lepimi zamišljenimi očmi in s tako prikupnim izrazom v drobnem obrazcu, da se mu je na mah usedla v srce, četudi mu je poskušala mati vsiliti eno hčer za drugo, in je bil on za celih dvajset let stariji od nje. Ko je prošil za njeno roko, dolgo ni dojela, kaj prav za prav hoče. Končno se ji je posvetilo in ljubke otroške oči so ji zalile solze, ko je odgovorila: »Seveda rečem da! Zelo ste dobri, da me jemljete, toda mama bo zelo žalostna!«

»Hitro so ju poročili in mladi par je odšel na potovanje. Ne dolgo potem, ko se je vrnila domov, sva

se sešli pri njeni materi. Sedele smo v sobi — nič moških, samo kakšnega pol tucata žensk — ko jo je mati nekaj pokregala in dostavila: »Mar ti tega ni povedal že lord Ingleby?« Nakar je Myra odgovorila: »Kakor se ti bo utegnilo čudno zdeti, ljuba mama, je vendar mojemu možu vse prav tako, kakor delam.« »Dokaz, kako je neumen,« je ušlo nehote materi. »Svojega stališča, mamica,« je odgovorila Myra, »čisto nič razdražena. Ta majhna prigoda priča jasno, kakšna je Myra po svojem značaju.«

»In to naj bodo mater!« je vzkliknil Garth ogorčen. »Mi, ki smo imeli dobre matere, bi morali glasno ugovarjati, da takšne ženske onečašajo sladko materino ime.«

Jana je molčala. Večkrat je čula že praviti, kakšno prelepo razmerje je vladalo med Garthom in njegovo vdovelo materjo, in vedela je, kako mu je spomin nanjo svet. In nikoli ji ni bil dražji od tega trenutka, ko ji je z rahlo besedo odprl linico, da mu je mogla vsaj za hip videti v srce. Zato tudi ni hotela njegovega mehkega občutja motiti s pripombo, da njegove matere ni poznala.

Garth se je dvignil s svojega sedeža in v gasnočem soncu udobno preleknil svoje vitko telo. Jana ga je zamišljeno opazovala. Pogled na lepega človeka ji je bil resničen užitek, četudi svojih prijateljev ni nikoli presojava in cenila po zunanji lepoti. Gartha Dalmaina ni štela med svoje posebno izbrane tovariše. Bil je starejši ko večina njih in vendar v nekih ozirih mlajši od vseh. Ker je bila po vsem svojem bistvu mirne čudi, sta se ji zdela njegovo skoro deško vedenje in prekipevala živahnost otročja. Toda njegovi zuna-

njosti ni mogla niti trohice oporekati in v tem hipu ga je neprikrito občudovanje gledala s svojimi prijaznimi očmi, kakor bi ga bila morda gledala mati.

Garth se pa tega ni nič zavedal in je kakor neugnan deček veselo čeblljal vsevpred, da je Jano to prazno govorjenje začelo že dolgočasiti.

Končno je to vendarle opazil, se udobno naslonil na stolu nazaj, jo žareče pogledal ter menil: »Zakaj pa tako kisl, gospodična Jana? Kaj vam ni všeč?« Jana se je zasmejala: »Zares ste dobrodušni, dragi prijatelj. Ne bom se več čemerila. Veste, odkrito moram priznati, da mrzim vse te vojvodinjske koncerte in čisto nič mi ne godi, da moram igrati nocoj njeno »presenečenje!«

»Tako torej?« se je zavzel sočutno Garth. »Zakaj ste se pa potem ponudili?«

»Nisem mogla drugače,« je odgovorila Jana. »Zelo redko se zgodi, da bi me teta za kaj prosila, a danes so njene oči govorile dovolj razločno. Mar ne veste, kako rad vsakdo ustreže svojemu človeku? Če bi teta želela, bi se nič ne branila, osnažiti ji čevljev. Skoro neznosno mi je, da živim po tedne v hiši in ravnajo z menoj vedno kot s tučko. Kako bi se bila mogla torej upreti prošnji, ki je govorila iz njenih ponosnih, starih oči?«

»Seveda se niste mogli,« je tenkočutno razumel Garth. »In zaradi tiste neumne šale s »presenečenjem« si ne belite glave. Prepričan sem, da pojete boljše ko večina izmed povabljenih, toda tega ne bodo pripoznali. Takšni ljudje občudujejo kvečjemu kakšno Velmo. Rekli bodo, da ste lepo peli in bodo ploskali — pa konec. Kot rečeno, ne delajte si skrbi.«